

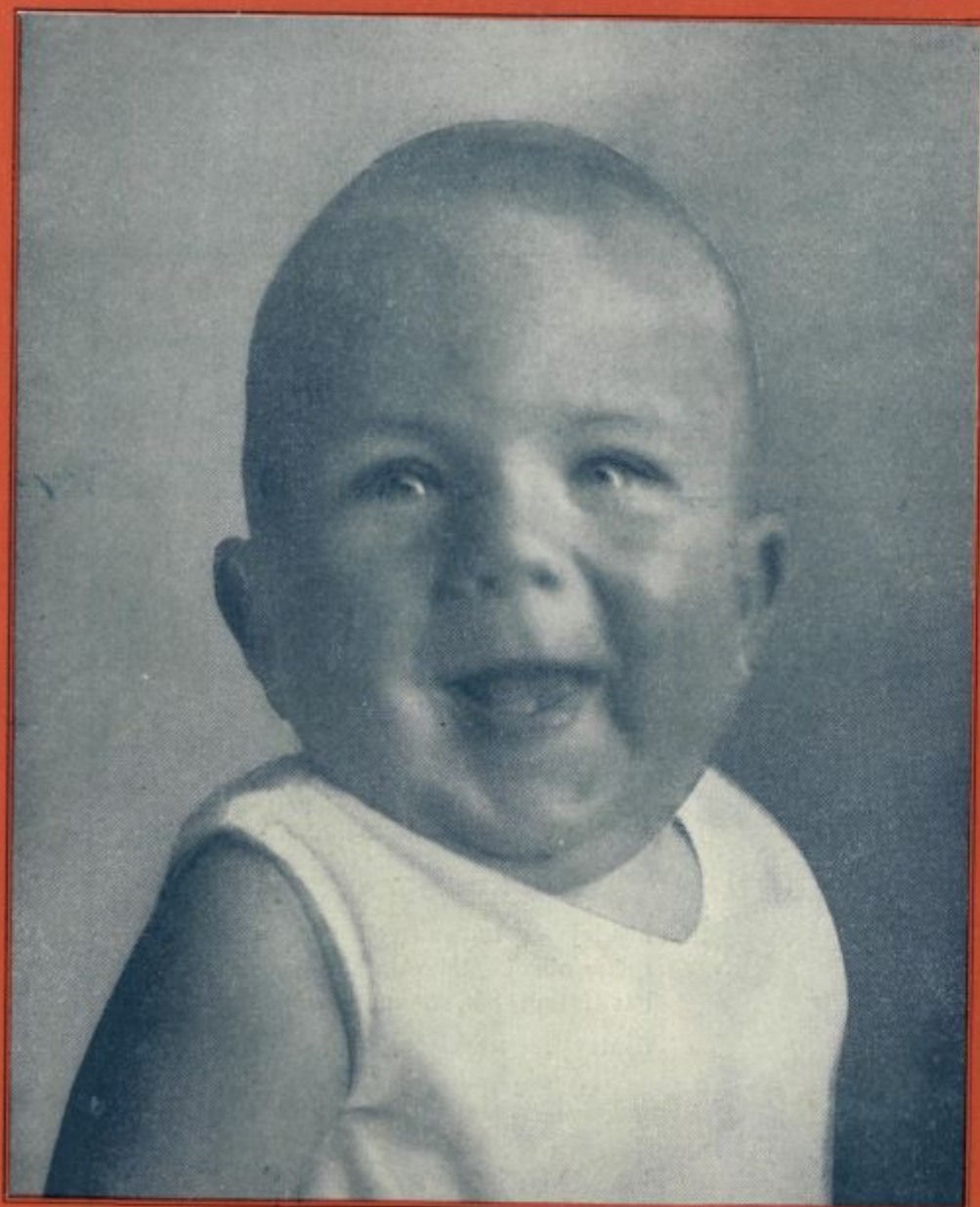
POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETNA PRILOGA

5 knjig

PRVA KNJIGA PRILOŽENA

ŽENAINDOM



ILUSTRIRANA REVIIJA ZA DOM, GOSPODINJSTVO, VZGOJO, ROČNA DELA, MODO, POUK, ZABAVO ITD.

Vnuk visoške gospe dr. Franje Tavčarjeve

9

SVOJE OBLEKE

KEMIČNO ČISTITI ALI BARVATI
IZVRŠITEV V 24 URAH.

OHRANITE VEDNO KOT NOVE, AKO JIH PUSTITE

V TOVARNI

JOS. REICH

POLJANSKI NASIP 4-6

ZA JESEN

novi modeli
elegantnih oblek

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 16

Telefon 32-33

Telefon 32-33



M. DRENIK

Ljubljana, Kongresni trg št. 7

Ogromna izbira ročnih del vseh vrst in naj-
različnejši material Predtiskarija, entlanje
in vezanje / Montiranje blazin, torbic i. dr.

Solidno blago! Ustan. 1860. Točna postrežba!

Najmodernejši in neprekosljiv stroj je
šivalni stroj „HAID & NEU“



ki ima sledeče prednosti: Šiva naprej in na-
zaj, ima preprosto pripravo za vezenje in
krpanje. Teče tiho s krogličnim sistemom.

Brezplačen pouk na domu ali v tečajih.

Garancija 30 let!

Prodaja se tudi na zelo ugodne in dolgo-
ročne obroke, tako da si more ta stroj na-
baviti tudi oni, ki ima skromne dohodke.

Zahtevajte brezplačne prospekte in cenike!

„CENTRA“

trgovina šivalnih strojev, gramofonov, koles itd.

LJUBLJANA

Masarykova cesta

palača Vzajemne zavarovalnice (pri kolodvoru).

Telefon števil. 23-83.

Takile so zavitki
dr. Oetkerjevih izdelkov



Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek zadostuje, da zadobi velik puding, krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten vaniljev aroma.
Vsečina tega zavitka nadomestuje 2 1/2 stroke dobre vanilije.



Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiten pod imenom

Backin




Od gospodinj pohvaljen in
milijonkrat izkušen

Bactamid
(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nadomešča moč za shajanje testa in barvo jajc: noževa konica tega praška vsebuje moč barve enega rumenjaka kakor tudi moč enega beljaka.

Bactamid se koristno doda vsaki močnati jedi in pecivu, posebno omeletam, žličnikom, rezancem, kručicam, cmokom, buhteljom, kolačem, maslenemu in krškemu testu itd. nakar se dobi lepo obliko in je lahko prebavljivo.



Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjjo.

Vsečina tega zavojčka uporabljena po onostranskem navodilu, da 5 kg vkuhanega sadja, želatin, marmelade, sadnega sokovja, kumarum in slinčnemu stalnosti in zabrani njih kvaticeje po nloznobi ter kisanju.

Dr. Oetkerjevi šartlji kakor tudi pudingi, kreme in drugi izdelki se dobe v vseh trgovinah.

LEPOTIČJE

Rada bi bila mlada in lepa

(Nadaljevanje.)

Vaje, s katerimi dosežeš gracioznost.

Nekaj kratkih telovadnih vaj precej pripomore do miline telesa.

Zlekni se, stopi na prste, kolikor visoko moreš, in dvigni roke. Nato sedi, ne da bi se kam naslonila, v klečni položaj. V gracioznem loku dvigni ponovno roke in upogni hrbet, kolikor moreš nazaj.

Ponovi to vajo trikrat zjutraj in trikrat zvečer in kaj hitro boš dosegla precejšnjo gibčnost, ki jo bo spremljala gracioznost kretenj.

Prav dobra je tudi tale vaja:

Stopi na prste, opri roke v bok, dvigni nogo z navzdol obrnjenimi prsti in jo hkrati upogni v kolenu, nato pa močno breni naprej. Nato postavi nogo zopet na tla in ponovi to vajo z vsako nogo trikrat. Potem postavi nogo z iztegnjenimi prsti na tla in kroži z njo.

Vse te vaje ohranijo telesu pravilno obliko in so važno poglavje za tistega, ki si hoče ohraniti lepoto in mladost.

Pogostokrat vidimo ženske, ki jih moramo po njih letih prištevati k najmlajšim, pa so že izgubile vso milino in ljubkost, če so jo sploh kdaj imele. Ali je potem čudno, če prične družba takšne ženske prezgodaj prištevati k starejšim letnikom? Izgovor, da ne utegnejo paziti še na svoje kretnje, ne drži. Za dosego zavedne ljubkosti ni treba posebnega časa. Treba je pač nekaj volje in ljubka in mila boš hodila skozi življenje. Če nimaš drugega dela kakor samo negovati svojo zunanost, potem ni prav nobena umetnost, če ostaneš mlada in lepa. Umetnost se prične šele tedaj, kadar kljub izvrševanju svojega poklica ne zanemariš svoje zunanosti.

Pri uporabi zavéadne miline ne pretiravaj! Vedenje, ki mu manjka prirodnost, ne bo nikdar napravilo dobrega vtiska. Tu moraš sama presoditi, dokod smeš in kdaj moraš prenehati.

Kadar pride milina in ljubkost v meso in kri, ti tudi noben ples ne bo pretežak.

Ni treba, da bi vsakdo moral znati plesati, škodovalo pa še ni nikomur. Ne gre vedno samo za veselje do plesa: včasih ti prinese v družbi velike prednosti, če znaš plesati. In ljubkost v kretnjah in držanju ti pripomore, da se vsakega plesa prav naglo priučiš.

Kakor hitro pričneš paziti nase in na svoje kretnje, boš tudi opažala nelepo kretanje drugih ljudi.

Pet minut za gospodinjo.

«Ne utegnem!» pravi gospodinja, kadar ji kdo govori, kaj naj stori, da ostane lepa. Roko na srce: Mar nima vsak človek pet minut časa zase? Tista, ki ne more dobiti petih minut, pozna umetnost življenja tako slabo, da zanjo niso napisane te vrstice in da zanjo ne veljajo zakoni o večni lepoti. Razumne ženske pa si bodo vedno znale najti pet minut časa.

Zjutraj: negovanje obraza s kremo in otiračo: eno minuto.

Otiranje z mrzlo vodo ni dovolj, kajti na vsak način se moraš umiti in okopati.

Zvečer: negovanje obraza s kremo in otiračo: pol minute.

Zjutraj: krtačenje obrvi, omaščanje in krtačenje vek: pol minute.

Opoldne po končanem delu: negovanje rok s palčico in limono: pol minute.

Zjutraj: vaja na tleh s sklenjenimi rokami in s petami skupaj: eno minuto.

Zvečer: ista vaja: pol minute.

Zjutraj: masiranje nog: pol minute.

Popoldne, ko se preoblečeš: vaje v ljubkem kretanju: pol minute.

To je v celoti pet minut, ki jih mora vsaka ženska žrtvovati negovanju svoje zunanosti. V sili si jih prihrani pri drugem delu. Prav kmalu ne boš mogla več pogrešati tega negovanja, prav tako, kakor ne moreš pogrešati telesne snage. Seveda moraš od časa do časa delati tudi ostale popisane vaje, vedno bolj in bolj paziti nase in veselje nad oživeljo lepoto, lepo poltjo, svežo, rožnato kožo te bo pripravilo hitro do tega, da boš posvečala negovanju svoje lepote prav rada dovolj časa. S tem prav gotovo ne tratiš svojega dragocenega časa. Samo razdeliti si ga moraš znati in hitro te bo minil ves strah pred bližajočo se starostjo. Kajti kaj je lepšega, kakor če žariš v zrelih letih, bogatih z izkušnjami, v mladostni lepoti.

Gospodinja zjutraj.

Rajši ko da stopiš zjutraj zaspana, površno oblečena, nepočesana pred svojega moža, rajši se mu ogni. Mož hitreje pozabi na slab zajtrk kakor na zanemarjeno in razmrščeno ženo. Seveda je ob vseh dnevnih skrbih včasih težko paziti še nase in na svojo zunanost. Ampak skrbi ne bodo prav nič večje, če neguješ svojo zunanost, in kadar jih bo konec, ti bo žal, da si zanemarila svojo zunanost morda v toliki meri, da se ti lepota nikdar več ne povrne.

Američanke, ki jih hvalijo poznavalci evropskim ženskam radi kot vzor ženske lepote, tudi niso vedno že po naravi lepe. Toda česar jim ni dala priroda, to si pribore v trdem boju s svojim telesom — in Američanke se borijo toliko časa, dokler ne dosežejo svojega namena. Pri tem ne smemo pozabiti dejstva, da so ženske, ki so si svojo lepoto pridobile z vztrajno energijo, po navadi tudi po svojem bistvu bolj mile in umerjene. Ne dajo se tako hitro zapeljati h grdim in trdosrčnim besedam, znajo tudi molčati in popuščati. In to je pot k uspehu v zakonu in v poklicu — pa tudi v družbi. Ženske, ki so videti lepe in zdrave in znajo molčati, so svojim možem veliko več pomagale pri njih karieri ko najrazumnejše žene, ki se niso znale brzdati.

Vse slavne lepotice so bile bujne — pa vendar graciozne.

Na ženske, ki na vse kriplje streme za vitkostjo, bo gotovo pomirljivo vplivalo dejstvo, da predstavnice lepote, katerih eksotične dražesti nam opisujejo ustna in pisana poročila, nikakor niso bile preveč vitke. Alfonsa Plessis, ena najlepših francoskih igralk, je bila dokaj bujna. Cecilija Sorel, Rejane sta bili prav tako lepo zaokroženih udov. Madame de Pompadour in Madame Dubarry sta bili tako lepo okrogli, da bi jih danes že imeli za debeli. In vendar so bile te ženske nedosegljivi vzori ženske miline in ljubkosti, katerih gracioznost, kretanje in eleganco so proučevali predstavitelji najvišjega plemstva tedanjega časa.

Telo se je v toku stoletij vedno prilagajalo vsakokratni modi. Linija sedanosti je posledica sproščene telesnosti Amerike. Toda že se polagoma menja okus in že se zahteva «bujnovitka» linija. Kar pa bo ostalo neminljivo in večno, to je lepota.

V Vašo korist in za zdravje Vaših otrok

Večkrat že me je v življenju zanesla pot kam, kjer vladata beda in obup. Ob takih prilikah sem videla, kako malo je reven človek poučen o najprimitivnejših higienskih vprašanjih in kako malo se ceni človeško zdravje. Strašne slike zanemarjenosti pa sem videla po hišah, kjer je prihajalo na svet novo življenje. Za trpeče porodnice v revni leseni bajti ne skrbi nihče. Na umazanem otepu slame, pokrita z vrečami, se zviija reva v porodnih krčih. Otrok te bede pa nosi že ob rojstvu pečat bolezni na svojem čelu.

Pa ne samo v borni koči, temveč tudi po bolj-ših kmetiških, delavskih in meščanskih hišah največkrat prav nič ne poskrbe, da bi bilo za porod in za novega človeka pripravljeno, kar je za zdravje nujno potrebno. Le malokatera žena je poučena, kaj je njena dolžnost do otroka, ki ga pričakuje. Marsikatera se ne zaveda, da ji utegne rodni otrok nekoč očitati: «Ti si kriva moje bolezni!» Ni torej čuda, da je umrljivost otrok razmeroma velika.

Tudi naša dekleta, bodoče matere, ne vedo, kaj je potrebno za nego otroka. Prirojena sramežljivost jim brani, da bi se dale poučiti o vsem, kar mora odraslo dekle vedeti. Matere

zopet ne dobe pravih besed, da bi hčeram razložile, kakšen je razvoj otroka v materinem telesu.

Vse to me je napotilo, da sem priporočila založbi «Žena in dom», da izda knjigo, ki bo v korist ljudskemu zdravju. Moja želja je, da omogočim nabavo zdravniške knjige najrevnejši slovenski ženi.

Zdravje je največja dragocenost. To spoznamo šele takrat, kadar ležimo v bolniški postelji. Za zdravje pa moramo skrbeti že sedaj, ko smo še zdravi. Ta namen ima naša knjiga. Želim le, da bi se čitateljice ravnale po nasvetih, ki so napisani v tej knjigi. Vas pa prosim, da sodite, ali je založba storila svojo dolžnost, ko je izdala knjigo za tako nizko ceno.

Mirno lahko rečem, da bo Vaša sodba ugodna. Zato Vas prosim, draga čitateljica, da upoštevate koristi, ki Vam jih nudi založba in se «Ženi in domu» oddolžite na ta način, da pokazete to knjigo svojim znankam. Priporočite jim, da si naroče knjige in «Ženo in dom». Vsaka Vam bo hvaležna. Iskreno želim, da bi bila ta knjiga luč za Vaše zdravje in za zdravje Vaših otrok.

Rija Podkrajškova.

Draga čitateljica!

Večina naših naročnic je naročila vseh pet knjig, ki jih izda naša založba. Prva knjiga: «Postanek otroka in njegov razvoj» je pravkar izšla in Vam jo prilagamo. To je prvi del zdravniške knjige, ki jo je spisala sloveča zdravnica dr. Ana Fischer-Dückelmannova in ki je celota zase. Prosim Vas, stopite s to knjigo v najbližjo knjigarno in jo primerjajte z nemškim izvirnikom «Die Frau als Hausärztin» («Das Kind»). V knjigarni Vam bodo povedali, da stane nemška knjiga 380 Din, ista knjiga, ki izide v slovenskem jeziku v petih delih po šest dinarjev in štirideset par, pa bo veljala samo 52 Din.

To knjigo izdamo za tako nizko ceno zaradi tega, ker hočemo s preizkušeni nasveti pomagati slovenskim ženam.

Presodite sami, ali je priložena knjiga Vam in Vašim dragim v korist. Ne iščemo pohval, želimo samo to, da dobi to knjigo tudi Vaša prijateljica in znanka.

Dvakrat smo pregledali, ali je knjiga priložena vsem tistim, ki so plačale naročnino za vseh pet knjig v znesku Din 37.—. Vsaka pometaj naše strani je torej izključena. Če knjige sto številko niste

prejeli, se je knjiga izgubila na pošti ali pa niste o pravem času poravnali naročnine za knjige in list.

Če knjige niste prejeli, Vas prosimo:

1.) da vprašate na pošti in pismonošo, kje je ostala Vaša knjiga;

2.) da ugotovite, ali ste naročnino plačali in kdaj ste znesek Din 37.— nakazali;

3.) da nakazete, če še niste poslali naročnine, še danes Din 38.— (za odpravo Din 1.—). Položnica je bila priložena sedmi številki. Kadar prejmemo Din 38.—, Vam pošljemo prvo knjigo, seveda če nam dotlej zaloga ne poide. Zato hitite, da ne zamudite!

Če se prijavi še nekaj tisoč novih naročnic, bomo dali prvo knjigo januarja meseca še enkrat natisniti.

Druga knjiga: «Za pridne roke» izide prve dni oktobra. Že danes povemo, da bo imela knjiga nad 120 slik raznih vzorcev ročnih del.

Kakor vidite, se zvesto držimo načela: «Vi za nas, mi za vas».

Priporočamo Vam, da knjigo dobro shranite, ker Vam bo koristila tudi še v kesnejših letih.

Založba.



VAŠE NAGRADE



Naročnicam, ki nam pomagajo pridobivati novih naročnic, se hočemo oddolžiti za njihov trud in ljubeznivost, ki jo izkazujejo listu, z nagradami. Iskreno želimo, da nam pomagajo pri pridobivanju novih naročnic vse naše čitateljke. Tiste, ki nam pridobijo novih naročnic, si lahko same izberejo nagrade po svojem okusu. Prosimo, da nam vsaka čitateljka pridobi vsaj po dve novi naročnici. To ni težko, ker je list dober, kar nam dokazujejo številne pohvale z vseh strani. Naročnina je tako malenkostna, da jo zmore tudi revno dekle. «Žena in dom» zasluži, da se ji pridobi čim več novih naročnic.

Nagrade so tele:

- I. tiste, ki pridobijo 30 novih naročnic, dobe: namizno garnituro: prt in šest servijet, ali pa: fino zapestno damsko uro, ali pa: gramofon;
- II. tiste, ki pridobijo 20 novih naročnic, dobe: sportno garnituro (sveater, dokolenke, obujke in rokavice), ali pa: garnituro zajemalk z obešalnikom, ali pa: namizno svetiljko, ali pa: eleganten damski dežnik, ali pa: fino usnjeno torbico, ali pa: garnituro iz porcelana za čaj ali kavo, ali pa: 12 finih robcev;
- III. tiste, ki pridobijo 10 novih naročnic, dobe: vazo iz medi za cvetice, ali pa: kombinežo iz svilenega trikoja, ali pa: sveater za sport, ali pa: elegantno damsko torbico, ali pa: steklenico (200 gramov) najfinejše kolinske vode, ali pa: šest finih robcev;
- IV. tiste, ki pridobijo 5 novih naročnic, dobe: Weekend kovčeg (31 cm x 23 cm), ali pa: damsko torbico, ali pa: pulover, ali pa: svilene hlače, ali pa: fine svilene nogavice, ali pa: vazo za cvetice, ali pa: razpršilec s kolinsko vodo;
- V. tiste, ki pridobijo 2 novi naročnici, dobe: razpršilec s kolinsko vodo, ali pa: vazo za cvetice;

VI. tudi tiste, ki pridobijo 1 novo naročnico, dobe primerno nagrado.

Kakor smo rekli, si lahko vsaka naročnica darilo sama izbere. Treba je le, da pridobi nekaj znank in prijateljic, ki podpišejo naročilo v zadnjem razpredelku prijavnice. Izpolnjena prijavnica naj se pošlje upravi: «Žena in dom», Ljubljana, Dalmatinova ulica 10/I.

Da olajšamo pridobivanje novih naročnic tudi med tistimi, ki težko plačajo naenkrat vseletno naročnino, plačajo lahko nove naročnice naročnino za leto 1932. v treh mesečnih obrokih, in sicer 20 Din do 2. oktobra t.l., 20 Din do 2. novembra t.l., 30 Din do 5. decembra t.l. ali pa naenkrat za vse leto 68 Din. Vse nove naročnice dobe januarско številko s prilogo vred že 17. decembra t. l.

Ko bo uprava prejela prijavnice, bo poslala nabiralke lpicam primerno število položnic, ki jih bodo one razdelile (po tri položnice) nanovo prijavljenim naročnicam. Ko bo naročnina novih naročnic plačana za vse leto, dobe nabiralke zgoraj določeno nagrado pri upravi v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/I.

Vsaka nabiralca naj že v prijavnem listu navede, katero nagrado naj ji pošljemo.

Poudarjamo, da je veliko število naročnic v korist listu, ker le veliko število čitateljic omogoči, da se revija stalno izboljšuje in izpopolnjuje. Izjavljamo na tem mestu, da ne bomo pozabili tistih naših prijateljic, ki nam pomagajo pri listu s pridobivanjem novih naročnic in z dobrimi nasveti. Vsako posamezno čitateljico lepo prosimo, da si vzame naše besede k srcu in da izkuša pridobiti za prihodnje leto vsaj dve novi čitateljici. Hvaležni ji bomo zato.

Takole nabiralno polo si narišite na list papirja.

UPRAVI REVIJE „ŽENA IN DOM“

LJUBLJANA
Dalmatinova ulica

Glede na Vaš razpis v deveti številki Vam pošiljam naslovov, na katere pošljite 15. decembra prvo številko. Ko bo naročnina vplačana, mi pošljite nagrado

Zap. št.	Ime nove naročnice	Bivališče	Cesta	Hiš. št.	Zadnja pošta	Podpisana naročnica revije „Žena in dom“ za leto 1932. in bom plačala naročnino do 10. decembra 1931 (podpis):
1.						
2.						
3.						

Razločen podpis nabiralke:

Bivališče:

Zadnja pošta:

ŽENA IN DOM

Letnik II.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1931.

Štev. 9

Gustav Strniša:

S p o z n a n j e

Pisatelj Mrva udari s pestjo po mizi, da se zamaje tintnik in izpljune kapljo črnila:

«Vem! Čutim! Žro me! Preklesno spoznavam!»

Z obema rokama se zgrabi za bolečo glavo. Takoj nato se pa ozre na stensko uro, se pože ne kvišku in zleti skozi vrata.

Vstopi gospodinja, majhna, drobna starka z dolgim mesnatim nosom, ki ga teže roženi naočniki. Caplja po sobi in mrmra:

«Kako čuden postaja! Podedoval je pol milijona. Znorel bo. Bil je najboljši človek. Zdaj bo pa zblanel!»

Medtem Mrva že sedi v taksiju in ukaže vozniku, naj ga odpelje k Teranovim.

Gospa Teranova je velika, tolsta, domišljava ženska. Nje mož je trgovec, ki je obogatel med vojno. Hčerki sta ljubki blondinki in prijetni družabnici.

Komaj pisatelj vstopi, že ga sprejme glasen smeh.

Takoj sta obe hčerki pri njem. Mora h klavirju, kjer mlajša Elvira zaigra, on in Meta pa zapojeta.

Petje prekinejo. Mrva govori in zabava na vse strani. Stresa iz rokava izvirne domislice, se smeje lastnim dovtipom, deklamira in oponaša razne važne osebnosti.

Ploskajo mu. On se smehlja. Le včasi mu zamrači čelo hipna senca, ki pa takoj izgine.

Ko ostane Elvira sama pri klavirju, se ji približa. Deje ji kar odkrito:

«Gospodična Elvira! Očarali ste me. Ljubim vas!»

Dekle se zahahlja:

«Gospod Mrva! Vi ste pravi ptič! Kako se znate šaliti! Še ljubezen vam ni sveta!»

Izpreleti ga čudno čuvstvo praznote. Pokloni se z veselim dovtipom na ustih.

Naslednji trenutek se približa mladi trgovec Skala, ki je v Elviro zaljubljen. Prav ta večer praznujeta zaroko, česar pisatelj niti ne slutí.

Pri večerji vstane stari Teran in nazdravi novozaročencema.

Mrvo izpreleti. Pred tedni je bilo slično z Meto. Nihče ni smatral, da Mrva resno snubi.

Ploskali so mu. On je pa trosil dovtype in se prisiljeno krohotal. Njegova namišljena ljubica se je pa zaročila z drugim.

In zdaj sedi med vso družbo sam. Mahoma začuti, da je zapuščen kakor še nikoli. Vse plava v veselju in zadovoljstvu. Tudi on se smeje, pije in trga iz sebe domislice, rojene v notranjosti, ki se mu dozdevajo kakor zasmehevanje lastne bolečine.

Dolgo sede. Pozno zabava družbo gospod Mrva in naposled odhaja z bolno in prazno glavo.

«Kmalu na svidenje! Na poroko morate priti! Potem postanete naš stalni gost!» čebljata zaročenca.

Hiti domov. Vse je prazno, vse brezpomembno!

«Sebe sem dajal in žrli so mé! Trgal sem iz notranjosti. Ti ljudje so uživali in se režali na moj račun! Ali mi je kdo vračal? Nihče! Nihče! Njihova jedača in pijača sta tako prazni! Saj je duša ostala lačna! Duša bi rada hrane! Vse je razdala. Ničesar nima!»

Sam s seboj besediči in leta po sobi.

Nekaj zapraska na vrata.

«Pes, moj Kastor!»

Odpre. V sobo plane foksterier in mu prijazno mahlja z repom.

Pogradi ga in mu pokaže pod stol. Pes molče leže.

Pisatelj pa nadaljuje svoje misli:

«Zdaj, ko je prišel pes, sem se spet spomnil nanjo, ki mi ga je darovala, na Marijo. Kakšna je bila? Kaj je zahtevala od mene? Ničesar, niti ljubezni ne!» odmeva v njem. Sama me je pa ljubila globoko, požrtvovalno! Drug je lazil za njo. Obetal ji je razkošje in srečo, pa je ljubila mene, siromaka! Tedaj nisem slutil, da bom bogat. Zdaj sem denarnik, pa se je ne spomnim! Srečna je bila, če sem sedel poleg nje! Od blaženstva so ji žarele oči, če je videla na mojem obrazu smehljanje zadovoljnosti in ljubezni.

In potem najino dete? Starši so jo zapodili. Ostala je sama. S šivanjem se preživlja in bedi pri stroju noč in dan! Ve, da sem bogat, pa me ne nadleguje. Ponosna je in trpeča, prava svetnica ljubezni!»

Spozna, da ne bo mogel spati.

Bliža se jutro. Megleno vstaja in se komaj vidno sivo začrta na oknu.

Priveže psa na vrstico in hiti na izprehod.

Počasi koraka po zapuščeni aleji. Zelenje poganja, a v mračnem ozračju je mrtvo in dolgočasno. Megla je gosta, da bi jo lahko rezal z nožem.

Pređa se svojim mislim. Počasi se vrača domov. Vodi ga pes. Ko se trenutno vzdrami iz zamišljenosti, niti ne ve, kod hodi. Megla je vedno gostejša. Spet se zamisli.

Pes obstane.

Mrva hoče odkleniti vrata. Čuti, da so že odklenjena. Stopi v vežo in se začuden ustavi. Pes ga je privedel v Marijino stanovanje.

Izreki Ninon de Lenclosove

Ta slavna krasotica se je odlikovala ne samo po nenavadni telesni lepoti, temveč tudi po svoji srčni plemenitosti. Tudi poslednja leta svojega življenja je ljubila in bila ljubljena. Umrla je v 85. letu, ne da bi starost škodovala oboji njeni lepoti.

*

Kako so ženske nesrečne. Možje jih mučijo, ljubčki zaničujejo in večkrat ne spoštujejo. Od vseh strani jih opazujejo in venomer jeze, da so stalno v strahu in sramoti, a brez opore, brez pomoči. Na stotine imajo oboževalcev, pa niti enega resničnega prijatelja. Mar se bomo čudili, če so čudne, trmaste in če se hlinijo?

*

Lepota brez miline je trnek brez vabe.

*

Gube bi se morele delati prej na peti kakor v obličju.

*

Stokrat več razuma je treba za ljubezen kakor pa za vojskovanje.

*

Vez začenja tam, kjer se ljubezen konča.

*

Vsak večer zahvaljujem Boga za svoj razum in slednje jutro ga prosim, da bi me obvaroval srčnega sanjarstva.

*

Zakon pomeni za ljubezen to, kar dim za plamen.

*

Včasi je mogoče odpustiti nezvestobo, izdaje pa nikoli.

*

Ženska, ki posluša prilizovalca, se je pripravljena vdati kakor oblegano mesto, ki si želi parlamentarcev.

*

Pravljice imajo zmeraj več čara za mladino kakor zgodovina. Iz tega razloga je ljudem ljubša ljubezen kakor zakon.

*

Ljubezen je igra, pri kateri so medakti najdaljši.

*

Ženske bi si morale ohraniti svoje poštenje tudi v trenutkih, ko ga imajo izgubiti.

*

Zvesta žival ni pozabila svoje nekdanje, dobre gospodinje.

Mrva hoče na cesto. Odpro se kuhinjska vrata. Pred njim stoji ona trudna, žalostna, neprespana, a lepša ko kdaj poprej! Bolečina jo je naredila mikavnejšo in ljubkejšo. Njena marmorna bledota privlačuje.

Ko ga spozna, stopi za korak nazaj.

V njem vse zakipi. Spoznanje, ki ga je preganjalo, je zdaj mahoma zavzelo jasen izraz. Ve, da je tu doma, da je samo ta ženska njegova izvoljenka.

«Marija, odpusti!»

Že mu leži v objemu.

Okoli nog jima pa pleše pes in prijazno mahlja s svojim vitkim repom.

Ljubezen je dvoboj, v katerem ženska vselej zmaga.

*

Srečni zaljubljeni so tisti, ki se ljubijo, ne da bi to pripovedovali.

*

Ljubezen je igra, ki nas utruja, ali h kateri se vedno vračamo.

*

Ljubezen je na svetu enim v srečo, drugim v nesrečo.

*

Kaj je smešnejše kakor varan mož, ki še ženski veruje.

*

Vedno sem svojim ljubljencem prisegala, da jih bom večno ljubila; ali meni pomeni večnost četrte ure.

*

Domišljavi ljubčki so nadležnejši kakor muhe.

*

Opazila sem, da moški še bolj lažejo kakor ženske.

*

Ženska je skrivnost, ki jo malokateri moški razume.

*

So izjemoma duše, ki umejo same najti razloge v ljubezni zato, da bi še bolj ljubile.

*

Ljubeče ženske so vselej izgubljena bitja.

*

Nič ni smešnejše kakor ženska, ki joka za izgubljenim ljubljencem.





Mala ničemurnica z glavnikom in zrcalom.



Ivo Peruzzi:

OBISK PRI VIŠOŠKI GOSPE

Avto lahkotno drsi po živem rajju najbolj slovenskega in naši zemlji najbližjega Slovenca-velikana: pokojnega dr. Ivana Tavčarja. V poletnem solncu se greje ponosna cerkev-gradič svetega Volnika s svojima bleščočima stolpoma, ki skrbno čuvata poljansko dolino, vklenjeno v zeleno bukovo kraljestvo Starega in Mladega vrha, temnoresnega Blegoša in ljubega soseda Koprivnika. Prijazne vasice švigajo mimo kot gruče belih golobov, in tam pod hladnimi sencami jelš se vije preko bujnih trat Ločilnica, bistra mladostna prijateljica velikega ribiča, rajnega visoškega gospoda. Vse nas je objel občutek spoštovanja polnega spomina. Tudi vedno veseli gospe Utvi, šegavo dovtipni pesnici in prijateljici visoške gospe, je pošla beseda. Gospa Rija je molče zrla skozi okno, kjer je nekoč vzdolž svojih vodnih lovišč korakal eden izmed najzvestejših slovenskih sinov v svojem zgodovinskem slamaniku in oratarsko lagodni opravi. Izpod tega nepredeljivega pokrivala brez gornjega dela so strmeli v jasno poljansko nebo uporno-ponosni gosti lasje Emila Leona in tod je s svojim zvencim glasom s Poljanci modro razpravljal o letini ter v nemalo zadrego spravljal nerodno-mlade nove čuvarje lovišč, ki ga niso spoznali. No, on jim je znal kakor nihče z gosto in plastično besedo dopovedati, da je doma z Visokega, kjer je našla pod samozavestno streho srednjeveškega Izidorja Khallana svoj hram njegova kraljevsko visoka ljubezen do grude, a tudi njegova zapovedujoča čud poljanskega rodu. Avto se je bližal cilju, a gospodična Ksenija je zaman z očmi iskala v temnozeleni les zagrnjeno bivališče visoške gospe in še bolj zaman v strmini skrito Kosmovo hišo v Poljanah, kjer je nekoč z glasno besedo oznanil svoj prihod na ta svet poznejši avtor «Cvetja v jeseni», čudovitega šopka naše zemlje. Nehote pa nam je oživel obraz preganjane Luce in njenege moža, doživljali smo živo risane fantovske pretepe in mislili na skrivnostno vojno blagajno visoškega gradu. V spomin se nam je vzbudila romantika poljanskih potokov, svežina kipečih, zdravih deklet, ostrina besede njegovih mož in zapela je struna ljubeče, drhteče mladosti. Že je za nami tesna in dolga cesta in že drsi avto čez nekam ozki, nekdanj pokriti most, ki vodi preko Sore k domačiji Tavčarjevih. Na prvi po-

gled razodeva ta bivši lovski gradič brižinskih škofov, da so tod domovali nekdanj mogočni duhovni gospodje. Pa manj domovanju je služilo v tistih časih to staro poslopje. Vase je zaklepalo pestro kroniko tragedij, a tudi bakanalij zabave željne oblastne gospode. Ta s svetniškimi podobami porisana vrata so zapirala za seboj glasne pivske družbe in rajajoče cerkvene veljake. Skozi dve sto let pa je tod rasel in umiral z elementarno tragiko po Ivanu Tavčarju oživljeni rod Khallanov.

V hladni senci kostanjev nas je že pričakovala visoška gospa Franja. Odkar jo poznam — in mislim, da je to toliko življenja, kolikor se ga morem v spominu globoko nazaj zavedati — mi je njena imponujoča pojava vzbujala vedno občutke nedeljenega spoštovanja, a brezskrbna gotovost njenega nastopa tudi možnost resnično demokratičnega razgovora. Skoroda deklška vedrina njenega vedno smehljajočega se lepega lica, demokratična svoboda govora in plemeniti ton čiste besede razodeva vodilno družabno damo. Pa najsi je gospa Franja od vsakdanjega razgovora s preprostim kmetičem na Visokem do najslovesnejših situacij na kraljevem dvoru spoznavala vse naše družabno okolje, kamor jo vedno iznova silijo prilike in obiski neštevilnih prijateljev, nikdar ni visoška gospa videti utrujena, vselej ji je dobrodošel odkrit človek, a tudi robot original ali šegavo iznajdljiva prijateljica. Mislim, da te prijazne oči prodirajo v globino duše, a njene zamolčane sodbe o ljudeh, ki prodro le semintja v šegavo, njej lastno označevanje, so jo ohranili na edinstvenem mestu, ki ga uživa v življenju in gibanju našega ženstva in slovenske narodne javnosti.

Gospa visoška je porazno preprosta in ta nadkriljujoča lastnost razodeva resnično duševno bogato osebnost, a tudi srčno dobro ženo, ki proži svoje srce in roke bednemu in ponižanemu sobratu.

Iz teh hipnih misli, mudečih se okoli naše gospe, ki je s poljubom pozdravila svojo prijateljico Utvo in pristrčno sprejela vso družbico, sem bil prebujen, ozrši se po intimnem okolju visoške prirode. Že nas je vodila gospa Franja mimo «tistih stezic», kakor nazivlje ob parobku gozda na desno pod hribom vijočo se pot. Te stezice so

menda njeni samotni izprehodi tedaj, ko ji odjekajo v duši spomini na veliko, edino in resnično svojo življenjsko ljubezen. Ta ljubezen leži pokojno v visoškem mavzoleju ob vznožju poljanskih hribov v svetem zatišju molčečih smrek, ki strumno stražijo visoškega gospoda v nevzdramnem spanju. A vendar še iznad spokojišča govori kamen o nezlomljivem optimizmu velikega pokojnika, še drami potnika, ki se tod



Visoški mavzolej, kjer počiva visoški gospod, Slovenec-velikan dr. Ivan Tavčar.

ustavi, silna vera v našo bodočnost in še nam govore besede v kamnu, da tukaj počiva borben mož, ki je dvignil v svojo življenjsko maksimo delavnost in poštenje. Zato se ni bal smrti in odgovora. Zato mu je spanje mirno.

Evo besede v kamnu:

«Eno je glavno: Naša zemlja se nam ne sme vzeti in narod slovenski mora stati kot večno drevo, kateremu korenine nikdar na usahnejo!

Tesni so vselej občutki do zadržanih solz svojega bližnjega. Zavedali smo se, koliko solza je padlo na tem kraju iz oči žene, ki je tudi preko visoškega groba združena z možem v trdno skupnost, kakršne nisem videl ne prej ne slej na obiskih in romanjih. Zapišem te besede, saj so ključ do svete tajne Tavčarjevega zakona. Gospa Franja je bila pokojnikova žena, svetovalka, ve-



Visoko, najljubše domovališče gospe dr. Franje Tavčarjeve.

drilka in njegova pospeševaljica. Njene dobrine so bile tudi dobrine moža, njegove borbe in stiske njena skrb in briga. V tej skupnosti je razumljiva blagodat Tavčarjevega rodu, v tej edinstvi se očita samoniklo petčelansko nasledstvo in v tem dejstvu leže viri njunih uspehov in nezlomljive odpornosti proti navalu nasprotnikov. Duševno in telesno lepa, zdrava in edina dvojica



Visoška gospa dr. Franja Tavčarjeva z znakom dvorne dame.

V senci pod vi-
soškimi kostanji.

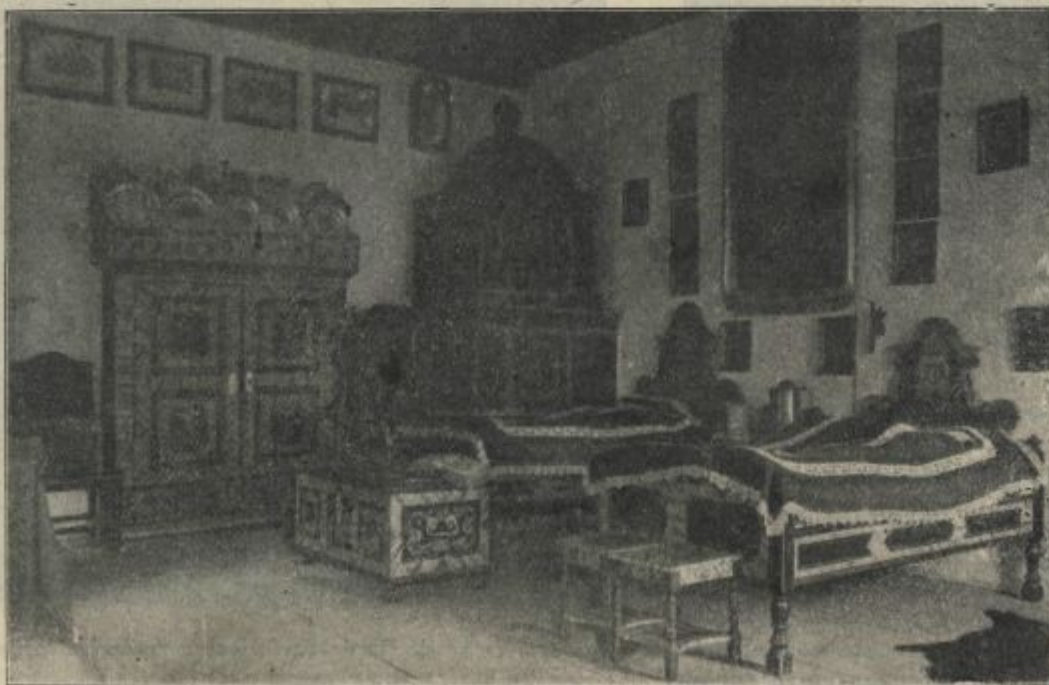
Za mizo sede od
leve proti desni filo-
zofka in poznana
ilustratorka Ksenija
Prunkova, Uva-Mila
Prunkova, visoška
gospa Franja
dr. Tavčarjeva,
urednica Rija Pod-
krajškova, naš šofer
in pisatelj Ivo
Peruzzi.



Tavčarjeva je bila zgled slovenskega za-
kona. Te misli so me spremljale tja do našega
slovesa od gostoljubne visoške gospe.

Ko smo se vrnili pod kostanje k ljubeznivemu
prigrizku, sem občutil vso družabno domačnost
gospe Franje. A šele ko greš, se zavedaš, da ti je
s šegavo duhovitostjo orisala nekaj originalnih
gostov svoje hiše, po odhodu šele spoznaš iz
slučajne besede njen, v bistvu neodjenljivi rod
in spoznaš, koliko vsestranskega truda in po-
žrtvovalnosti za javnost obseza njeno bogato živ-
ljenje. Ogled gradu je zaeno ogled njenih spomi-
nov. Od svoje babice, matere in nje same kot
mojstrice ročnih del izdelane stvari te spomi-

njajo na častljivo preteklost. Iz starih slik te
gleda mlada krasotica Fani in preko starinske
spalnice iz leta 1774. — počivališča odličnih
svetskih in cerkvenih dostojanstvenikov-gostov,
skozi stari refektorij z mavčevimi reliefi po ste-
nah — te pelje njena najljubša pot v spominsko
sobo velikega Ivana, kjer ga je gospa v posled-
njih časih neumorno stregla, bodrila in ž njim
trpela. Tod je njeno svetišče in njena opora za
nadaljnjo pot. In res je, kar pravi pesnik, da po
vsem tem domu še hodi, dela in spominja nase
molčeča senca pokojnikova. Tu vidimo okno, kjer
je gledal svojo ljubo dolino, tam je njegova po-
stelja, kjer je ponosno izdihnil. Vsa soba je kot



Starinska spalnica
iz leta 1774.



Visoški muzej.

veliki družinski muzej. V njem pa je nagradeno razkošno spoštovanje naroda in še žive tod neusahljive priče njegovega dela in njegove moči. Čeprav je bil pokojni dr. Tavčar za časa življenja tuj blesteči besedi in je kot naravnost-mož le redkokdaj naven odprl svoje srce, eno ostane: sijajni pojavi njegove osebnosti se zanamci niso mogli odtegniti.

Gospa Franja je neutrudljiva. Tudi njeno javno delo je tod nakopičeno, od narodno-probudnih časov dalje preko tihega upora našega ženstva v vojnih letih in njenega graditeljskega dela po vojni. Po vsej pravici sem spoznal iz nešteti fotografij, posvetil in poklonil vse ogromne napore slovenske žene za osamosvojitve naše nacije.

Pokojni dr. Tavčar ni posebno ljubil živinorejske panoge gospodarstva. A hudomušno mu je svojčas gospa Franja za god poklonila najmodernejše urejen — svinjak. Smeje nam je razlagala vesele dni za časa bivanja nadbiskupa dr. Anteja Bauerja iz Zagreba, ribiča z neznansko srečo. V očeh imam še ogromno bakreno ponev v kuhinji, v kateri so priredili velikanskega sulca — žrtev nadškofovskega lovskega blagra. Z ocilindranimi gospodi pa se gospa Franja ne vozi rada. Nekoč pred vojno so pred kočijo z iskrimi belci nekje na Gorenjskem v pobožnem spoštovanju poklekovale kmetiške ženice, ko se je z rajnim soprogom peljala skozi vas. Njen umljivi smeh pa so ji verne ženske silno v zlo štele, saj so domnevale, da se je pripeljal sam gospod knezoškof... In človek se po skušnjah navzame principov. Čas mineva na Visokem neusmiljeno hitro. Že je pal somrak na dolino, le preluknjani sv. Florijan na bližnjem skednju je blestel v zahajajočem solncu. Nahodili, nagledali smo se: za nekaj uric je bilo vtisov skoraj preveč. Stari urbarji in listine kličejo semkaj zgodovinarja, tihi

zasloni in pokojni večeri poeta, a šumna lovska družba se tu lahko do sitega latinsko nabesediči. Povsod pa se čuti blagodejna navzočnost gospe Franje.

Sedemo. Naš incognito vodeči šofer trdno zasede svoje mesto, da mu njegovo pokorno vozilo lahko zdrkne na pot. Pristrčno slovo. Že je za nami pozdravljajoča nas gospa visoška v črni čipkasti toileti. Še vedno se ji smehlja prijazno lice, ki je znalo skriti vse svoje tuge. Svojo roko, ki je le dajala in spravljala nesložne v slovenski javnosti, polni majhne zavisti in osebnih ambicij, to svojo roko nam proži v slovo.

Veselo drči avto proti žirovski strani, na grajskem mostu se še v duhu pokrižamo, a že smo srečno na onem bregu...

Gospa Franja je vsem vnela dobro voljo. Voditeljica našega ženstva, podpornica dijaštva in mati mladine seje ljubezen. In ljubezen bo žela od vseh, ki jo poznajo...



Visoška gospa in njen pokojni soprog dr. Ivan Tavčar.

Žene na morišču

Letos je pet sto let, odkar je kmetiško dekle iz Domremija, ki je postala pod imenom Devica orleanska nesmrtna, zgorela na grmadi. Odtistihdob je velika žena,



Jeanette d'Arc (Devica orleanska).

krivih in nedolžnih, kraljic in zastrupeljavk, mladih kurtizan in pobožnih stark, šlo nevarno pot, ki vodi na morišče.

V srednjem veku pa vse do polovice novega veka je bilo na grmadi sezganih na tisoče in tisoče žensk, ki so jih imeli za čarovnice. Marsikateri vladar se je odkrižal svoje žene, ko se je je bil naveličal, na ta način, da jo je izročil rablju. Izmed osmih zakonskih žena angleškega kralja Henrika VIII. je končala druga, tretja in peta na morišču. Prva žrtev je bila nežna Ana Bolen, potem Jeana Seymour, ki mu je bila malo prej rodila sina, in nazadnje Katarina Hovard. V gradu Fotheringe je padla po devetnajstletnem suženjstvu tudi glava lepe Marije Stuart. Okoli glav vseh teh žena se vije venec mučeništva. In prav takšen mučeniški venec se vije okrog glav tistih žena, ki so jih vrgli za časa strašne vlade francoske revolucije na grmado. Nesrečna kraljica Marija Antoinetta, princesa Lambal in še veliko drugih znanih aristokratk, ki so dostojanstveno in hladno umirale pod udarci noža na giljotini, so nam dokazale, da tudi žene lahko gledajo smrti v oči.

Med temi ženami se zlasti odlikujejo tri, dasi so si bile čisto različne po svojem značaju. Grofica Dubary, nezakonska hči neke kuharice, kraljeva metresa in najlepša žena svojega časa, je morala umreti prav zato, ker je bila tako lepa, da jo je vse zavidalo, in ker ji narod,

iz čigar srede je potekla, nikakor ni mogel odpustiti, da se je tako hitro povzpela do slave.

Charlotta Corday, ta deklica iz Caena, ki je prišla v Pariz samo zato, da bi ubila Marata, ki ga je imela za trinoga in krvoločnega povzročitelja vseh ubojstev, je umrla za ideal svobode, ki sta ga krvnika Robespiera in Marat oskrunila. Charlotta Corday je umrla za idejo, zato jo smatrajo za prvo ženo — politično ubijalko novega veka.

Madame Roland, žena žirondističnega ministra, je morala umreti, ker je bila premodra, ker je bila političarka in duša politične stranke, ki je poizkušala ustvariti na razvalinah stare kraljevine nov svet. Ona je bila genialna žena, a njeno znano pismo na kralja, ki je rodilo upor junija meseca 1792, priča, da je bila tudi zelo bistroumna političarka.

S tem je končana doba žena mučenic in se pričinja doba žena hudodelk. Dasi se pojavljajo ženske v novejšem času v precejšnjem številu in precej vidno v kriminalistiki, je vendar število usmrčenih žensk prav majhno. Pri ženskah se očituje kriminalnost precej drugače kakor pri moških. Ženske ubijajo večinoma v afektu, če pa katera zagreši ubojstvo zavestno, pokaže po navadi neverjetno veliko najhladnokrvnejše rafiniranosti.

Greta Bayer, županska hči, je ubila svojega zaročenca, nekega inženjerja, in je ponaredila njegovo oporoko, da bi se dokopala do njegovega imetja. Med plesom mu je zavezala z robcem oči in mu rekla, naj odpre usta, da ga bo iznenadila, potem ga je pa hladnokrvno iz največje bližine ustrelila s samokresom. Natanko je preudarila vse, vendar jo je zgrabila roka pravice in je bila obsojena na smrt.

Pogostokrat se zgodi, da žena ubije svojega moža. Tako je Angležinja Edita Tomson v sporazumu s svojim ljubimcem usmrtila svojega moža. Bila je usmrčena v Londonu leta 1923. Književnica Lujiza Besarabo je



Grofica Dubary v svojem 40. letu. Favoritka kralja Ljudevita XV. (Obglavljena dne 6. decembra 1793 v svojem 50. letu.)

tudi spravila svojega moža s sveta. Ta uboj je vzbudil svoj čas veliko senzacijo. Na pariškem severnem kološ dvoru je izročila nosaču kovčeg in mu naročila, naj ga odpošlje. Kovčeg je bil zelo težak, iz njega pa je udarjal sumljiv duh, tako da se je celo nosaču zdelo sumljivo. Odprl je kovčeg in zagledal v njem truplo moža gospe Besarabove, ki je že razpadalo. Gospo Besarabovo so takoj prijeli in je priznala, da je usmrtila svojega moža. Svoje hudodelstvo je obžalovala na morišču v Parizu



Kraljica Marija Antoinetta na svoji poslednji poti.
(Obglavljena je bila dne 16. oktobra 1793.)



Marija Stuart pod giljotino (dne 8. februarja 1587).

leta 1922. Američanka Ruta Shneiderjeva, ki je bila usmrčena na električnem stolu leta 1928., je tudi v sporazumu s svojim ljubimcem ubila svojega moža, književnika Alberta Shneiderja. Madžarska zastupljevalka, občinska babica Kardoszeva, je dajala strup kmeticam in jih učila, kako je treba z njim ravnati, da spravijo svoje može s tega sveta. Ker je babica tudi sama zastrepila svojega moža in svojega rodnega sina, so jo letos spomladi obesili. Vsaka žena ni tako hladnokrvna, kakor je bila dvaindvajsetletna Irena Schröderjeva iz Pensilvanije, ki je v družbi s svojim ljubimcem ubila nekega stražnika in zagrešila več hudodelstev. Ko so ji prečitali smrtno sodbo, je rekla, da hoče pokazati svetu, kako zna ženska umirati. In to je tudi pokazala. Prej ta večer, preden je bila usmrčena, je zahtevala, da ji prineso šalji-vih listov, in se je z velikim zadovoljstvom smejala smešnicam. Ko so jo drugo jutro prebudili in jo pozvali, da gre do električnega stola, se je praznje oblekla in našminkala. S smehljajem na ustih je sedla na električni stol, in njeno blede lice se je smehljalo še potem, ko so se ji poteze na obrazu že raztegnile od smrtne borbe.

Ženski robinzonski otok na naši obali v Jadranskem morju

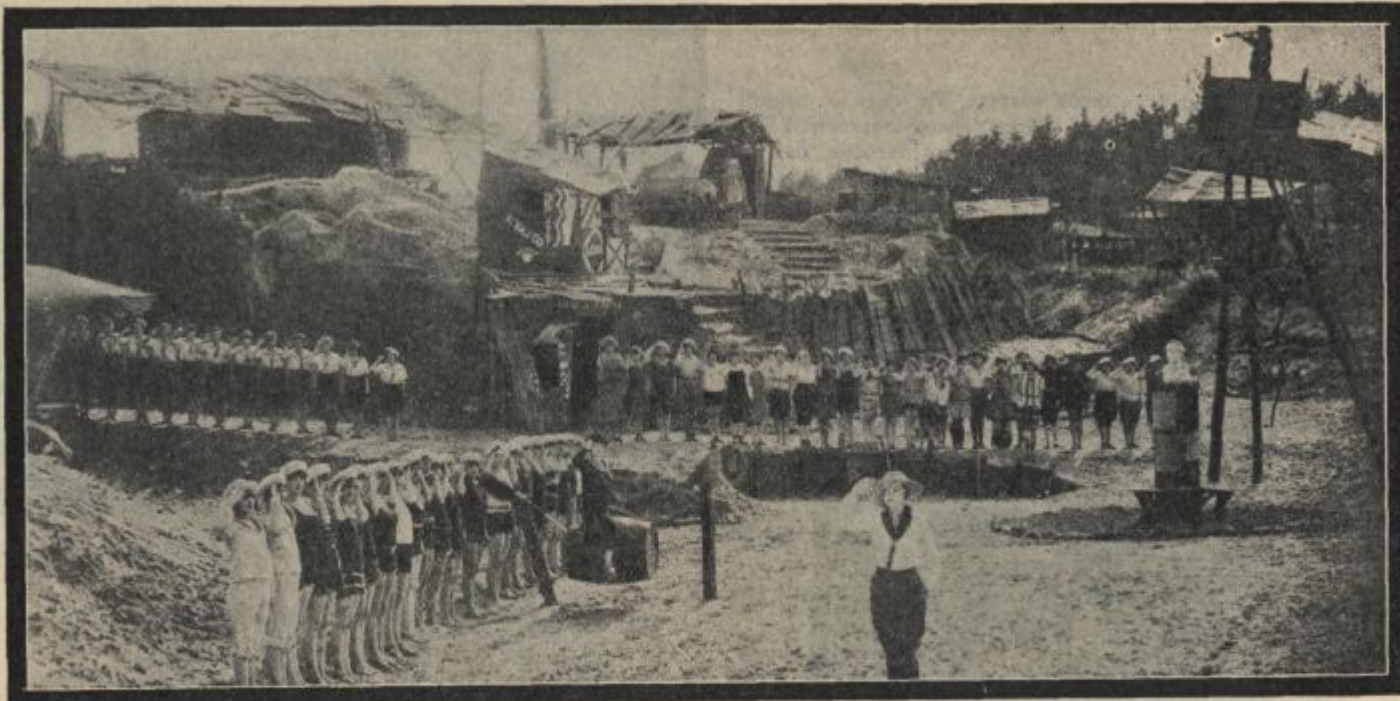
Nedaleč od grške obale v Jonskem morju je otoček Barani. Ves otok ni nič večji od večjega otočka na kakšni reki. Tako velik je, da ga lahko obhodiš v poldruguri uri, če dobro stopiš. Sam krš, kamorkoli se ozreš, in le tu pa tam je nekaj rodovitne zemlje. Na njem je celo majhen gaj samih smokev in palm. Otoček je čisto osamljen v oceanu. Ladje se ga ogibajo zaradi skritih podvodnih pečin, ki so okoli njega, samo tampatam se mu približa kakšna ribarska ladjica, da lahko ribiči na kopnem posuše svoje velike mreže.

Tu na tem samotnem otoku se je letos poleti utaborilo dva in šestdeset gospodičen iz boljših hiš. Naveličale so se bile burnega, bučnega mestnega življenja, polnega flirta, mode in jazza, pa so se zmenile, da se s privoljenjem svojih roditeljev umaknejo na ta osamljeni otok. Ker so jim moški že na vso moč presedali, jih seveda niti na skrivnem niso vzele s seboj.

Matere so se izpočetka malo upirale temu nomadskemu življenju, pa so navsezadnje le odnehale. Mame in papani so si tako precej prihranili, saj jim ta čas



Otok v Jonskem morju, kjer žive moderne Amaconke.



Jutrnji raport amaconk.

ni bilo treba kupovati ne toalet ne klobukov, tudi jim ni bilo treba hoditi s svojimi hčerkami h kinematografskim in gledališkim premieram in na različne tekme, in to je vendar že precej čedna vsotica. Vsega tega ženske robinzonke ondi ne potrebujejo. One same kuhajo, pečejo, perejo in pospravljajo svoje preprosto zgrajene kolibice, ki so si jih s svojimi rokami same postavile. Res je težko dobiti dva in šestdeset boljših gospodičen, ki bi bile pripravljene delati vse to. Vsaka izmed njih se je zavezala, da ostane na otoku najmanj pol leta.

To je vzbudilo veliko senzacijo, vzdignilo je pa tudi nekaj prahu. Toda kje pa ni opravljalcev in spletkarjev? Tudi posmehovanja in zbadljivk je bilo precej na njih račun.

Nekateri so rekli: čez dva tedna jih že ne bo več tam. Toda odkar so odšle, je minilo že več mesecev, in one so vse srečne in ne mislijo še na vrnitev. Razume

življenje v koloniji.



se, da se je hotel pri njih ustaviti že marsikateri novinar. Toda nihče ni mogel do njih. Amaconke ne puste nobenega tujega človeka blizu, zlasti pa ne marajo o moških nič slišati.

Vsak mesec pripluje tja majhen parnik. Prinese jim živil in vsega, kar potrebujejo za gospodinjstvo. Amaconke se tudi niso odpovedale pridobitvam sodobne tehnike. One imajo svoj mali motorni čoln in motocikel, na katerem glavarica kolonije pregleduje svojo državico. Posodo imajo iz navadnega aluminija, kuhajo pa na samovarih. Elektrike nimajo, zato pa imajo dobre petrolejke in karbidne svetiljke.

Nedavno pa jih je neka francoska novinarka le presprosila, da so jo sprejele v svojo družbo. Izpčetka niso hotele o njej nič slišati, šele ko jih je začela reporterka s solzami v očeh prositi, naj jo sprejmo, ker bi se sicer morala usmrtiti, češ, da so jo zapodili domači od hiše, ker je ljubila nekega mladeniča, so glasovale in jo sprejele.

— Ampak pri nas je treba delati, je rekla glavarica.

— Bodite brez skrbi, jaz se ne plašim dela, je odgovorila novinarka.

— Cel mali raj so si napravile, je pripovedovala, ko se je vrnila, zares, človek kar strmi, kako lepo so si one vse uredile.

— Kaj pa ste videli tam posebnega? so vpraševali radovedni roditelji, ki prav poredkoma dobivajo pisma od svojih hčerk.

— Ukvarjajo se s kuhanjem in vrtnarstvom, po ves dan so na solncu in v mili naravi. Goje sport, gimnastiko in plavanje. Tudi živali rede. Imajo dve kravi in nekaj koz, ki dajejo dovolj mleka za vseh dva in šestdeset. Tudi perutnino goje. Ali s to je bil križ. Nekatero so hotele jesti živalsko meso, toda nobene ni bilo, ki bi hotela zaklati žival. Nazadnje so morale žrebati, in glavarica je strogo odredila, da bo tista, ki bo izžrebana, morala storiti svojo dolžnost, pa je le ni mogla pripraviti do tega, ker tudi sama ni mogla pre-

rezati nedolžnemu in nebogljenemu piščetu vratu. Ker nobena ni mogla tega dela opraviti, so se odločile, da se odpovedo svežemu mesu in da se zadovolje s konservami in ribo, ki so jo laže ubile in razparale kakor simpatično živalco, ki so jo same odgojile.

— In kdo jih varuje?

— Njih ni treba varovati. Branijo se same. Sicer pa imajo lepega velikega psa, da jim ni treba boljšega in zvestejšega čuvaja. Nekoč so jih hoteli neki mladeniči malo preplašiti in so se naredili, kakor bi hoteli katero ugrabiti. Pes je začel lajati, že ko je oddaleč zagledal čolne. Na njegovo opozorilo so prihitele prebivalke, dobro oborožene z motikami in lopatami. Dva in šestdeset sportnic z dobrimi motikami je nevaren sovražnik, in mladeniči so jih pošteno dobili. Sabinke so ugrabili, teh pa niso mogli.

S temi amaconkami je živela tudi neka Beograjčanka, ki ji je življenje na tem otoku tako ugajalo, da je zbrala četo mladih beograjskih deklic, ki so bile pripravljene preživeti z njo dva meseca na nekem otoku Jadranskega morja. Kateri otok je to? Med mnogimi otoki na našem Jadranu je tudi otoček Olib. Zastonj ga boste iskali na manjših zemljevidih, imajo ga pa večje in natančnejše karte. Leži v Malem Kvarneru, severnozapadno od otoka Visa. Ta mali otoček, ki je dolg okoli 9 km, ima lepo plažo Slatice, ki bi si jo pozelelo marsikatero morskopališče. Letos je bilo na tem otočku goťovo prav živahno, če so res šle te mlade deklice tja. Tudi one so sklenile, da moški ne smejo na otok in da bo vsaka članica izključena iz družbe, če bo imela tudi najmanjšo zvezo z moškimi iz mesta ali pa z izletniki, ki bi prihajali na otok. Sklenile so tudi one, da bodo same ku-



Pogled na morskogladino z otoka Oliba v Jadranskem morju.

hale, seveda tako, da se bodo vrstile, same postiljale, kopale, cepile drva in opravljala vsa dela, ki so v zvezi z gospodinjstvom.

Ze lansko leto je bilo na naši obali nekaj ženskih kolonij, ta pa je brčkone po svoji ureditvi prekosi- celo one amaconke.

Mara Mohorčičeva:

Na Veliki Venediger in Veliki Klek

(Nadaljevanje.)

Udirala sva se ponekod do pasu, a zavest, da je nekdo, čeprav mogoče že včeraj, hodil tod, naju je oba spravila v dobro voljo. Ko se nama ni bilo treba več izogibati razpokam v ledu in stopati previdno preko ledenih mostičkov, sva se požurila, da naju ne bi zalotila noč. Neprijetna je bila pač misel, da ne greva po načrtu v Neue Prager Hütte, temveč da sva morala v Kürsinger Hütte. Računala sva, kako bo treba vso to višino 1100 m in vse te stopinje drugi dan še enkrat premeriti in da bova morala drugo jutro še enkrat preko Vel. Venedigerja v Neue Prager Hütte. Zadovoljna pa vendar, da bova po takem dnevu in taki «poti» prišla sploh v kočo, sva hitela in niti na uro niti na kompas nisva gledala več.

Bil je že mrak, ko sva si pred kočo otresala sneg. Tako mimogrede sem se ozrla še na napisno tablo: «Neue Prager Hütte, 2805 m». Prečitala sem še enkrat na glas, da sem mogla verjeti tudi ušesom, česar očem kar nisem mogla. «Vraga, Neue Prager Hütte», je začudeno ponovil Peter. Koliko presenečenja in veselja je bilo v teh treh besedah. Nič manj presenečeni od naju dveh pa niso bili tudi v kočii, zlasti ko sva jim povedala, odkod sva prišla. Videči je bilo, da bi naju najrajši ozmerjali, pa so samo obzirno hvalili najine angelčke varuhe. Večerja v topli jedilnici med prijaznimi turisti je bil epilog tega hudega dne.

Preden smo šli spat, smo šli še pogledat ven, kakšno vreme je. Še so padale redke snežinke, sicer je pa po divjem dnevu nastopil miren večer.

Ko sem se ob treh zjutraj prebudila, je sijala luna; prav taka luna, kakršno sva si izbrala že doma za najin dopust. Poklicala sem Petra: «Dobro jutro, pa da veš, tudi lepo bo!» Peter je še napol v snu dvignil glavo in pogledal proti oknu. «Dobro» — se kar nenkrat odreže, potem pa pristavi nekoliko previdneje: «greva na Venediger, saj imava dovolj časa!» Sledilo je običajno računanje, in ob pol petih sva bila že zunaj-koče.

Kako bi mogla prespati tako jutro. Od prostrane snežne planjave se je odražala kristalno čista modrina neba. Zarja je s širokim pasom obrobila obzorje in polagoma izginjala v rožnih otenkih više in više proti nebu. Ugašale so zadnje zvezde.

Večji družbi turistov sva pustila prvenstvo v novo zapadlem snegu, in prav prijetna je bila hoja v dobro izhojeni gazi za njimi. Kako sva sploh mogla prejšnji večer po tej poti, ki je zaradi razpok tako nevarna, priti v kočo. Žal pa, da so turisti pred nama kmalu krenili na levo. Zaman sva iskala sledove najinih stopinj prejšnjega dne, ker jih je sveži sneg popolnoma zabil. Razgled, eden najlepših, kar sem jih doživela, naju je tako prevzel, da nisva čutila skelečega mraza. Na jugu so se svetili od jutrnjega solca ožarjeni Dolomiti, na zapadu pa je stal mogočni Watzmann, kakor bi hotel reči: «Ne glejta naprej, ali mar nisem jaz dovolj lep?» Pa sva vendar poškilila preko njega na obe lepi Drei Herren- in Drei Sprachen-Spitze in še dalje na Bernino. Morda sva videla tudi Ortler, Monte Roso, saj se je videlo v neskončnost. Na vzhodu

je bil Vel. Klek, solnce ga je ravno obsijalo, na jugovzhodu sva pa iskala Triglav, pa ga iz morja vrhov nisva mogla najti. Vzdrnila sem se šele potem, ko me je prav pošteno skelelo za nohti, in ker se tudi Petru ni godilo dosti boljše, sva jo ubrala zopet kar navzdol.

Ob četrtna enajst sva odšla iz Neue Prager Hütte čez Kesselkopfscharte na Vieltragenkees proti Habachscharte, kamor sva prav za prav zašla. Kraj je bil tako lep, da sva se kar ustavila na zeleni terasi pod ledenikom. Škoda se nama je zdelo iti kar mimo tega lepega planinskega kotička sredi alpske panorame. Ker je bila tudi ura že dvanajst, sva na najlepšem solncu postavila kuharček in pripravila kosilo. Vse bi še šlo, ko bi le Peter hotel enkrat reči: $3 + 1 = 2$, ker je pa tudi tu trdil, da je $3 + 1 = 4$, sva morala oprtati nahrbtnike že ob eni uri, če sva hotela priti ob petih na cilj. Ubrala sva jo po krasno izpeljani, deloma višinski, deloma pobocni poti po St. Pöltner Westhöhenwegu in naprej do St. Pöltner Hütte, 2555 m, na Felbertauern. Večerilo se je že. Ovinek se je vrstil za ovinkom, kočje pa še vedno ni bilo. «Samo še 15 minut», je bilo napisano na križišču, «Hans Hochrenner» je popravil na 30 minut. Midva sva pa prišla tako nekako v kompromisnem času.

Oskrbnika kočje v St. Pöltner Hütte sva našla prejšnji večer, ko sva prišla z Venedigerja, v Neue Prager Hütte. Takoj naju je spoznal in bil zelo ljubezniv, čeprav sva hodila brez vodnika. «Ach die Jungen», je pozdravil. Vsi turisti v kočji so pa že vedeli, v kakšnem vremenu sva prišla z Venedigerja. Oskrbniku sva morala biti zares všeč, ker je naju zgodaj prišel buditi, češ da ve, da sva dobra turista, da pa je pot preko St. Pöltner Westhöhenwega le nekoliko težja za orientiranje in da naj greva rajši z nekim gospodom, ki ima vodnika. Prav lepo sva se mu zahvalila in nekaj časa res hodila za njima. Ker je bila pa pot zledenela in je bilo treba vmes nekaj skal tudi preplezati, je imel vodnik s turistom precej posla. Zato sva ju pustila zadaj. Zelo lepa je ta višinska pot, pa oskrbnik je imel vendar prav, ko naju je opozoril, da ni to kar navadna promenada. Na desni se je odmikal ves bel in ves bleščeč v solncu Vel. Venediger, na levi pa nama je bil vedno bliže Vel. Klek. Pot drži ob Weinbüchlu na Hochgasser ob Sivem, Črnem in Zelenem jezeru. Že na Tabarkeesu sva nataknila dereze. Rabila sva jih posebno na grebenih od Amerthalerscharte proti Landeckkopfu. Na Rabensteinu, kjer smo se srečali z edino skupino turistov ta dan, sva skuhala čaj.

Peter se je spotoma kaj rad povzpela na ta ali oni vrh ob poti. Tako med drugimi na Stubacher Sonnblick, odkoder je prinesel siromak velik rog na čelu. Na Granat Spitze, 3085 m, je pa zvalil tudi mene. Na vrhu sva našla nekaj konca in šivank. Bog ve, kdo je to tam pozabil, prišle so pa tudi nama prav.

Dan je bil tako lep, da si lepšega pač želeti nisva mogla. Solnce je grelo z vso prijetnostjo svojih višinskih žarkov. Čudovit je bil razgled na bližnji skupini Vel. Venedigerja in Vel. Kleka. V daljavi so se dvigali kakor kristali čisti in bleščeči vrhovi severnih apeninskih alp na eni, na drugi strani pa vrhovi južnih Dolomitov.

Pod Granat Spitze se je lesketal v solncu največji v tej supini Sonnblickkees. Še niže pod visoko črno steno, ki pada kakor odlomljena do čistih valov Be-

lega jezera, stoji prijazna Rudolfshütte, 2242 m, od katere naju je ločil samo Sonnblickkees. Na vrhu Granat Spitze sva čemela na solncu več ko eno uro in najrajši bi sploh ne šla doli.

Lepi Sonnblickkees naju je pa na nadaljnji poti nekoliko izplačal. Solnce je stopilo sneg in hodila sva po strašni brozgi. Kar zagledam, da se plaz snega udara pod Petrom. Stopil je bil najbrž na rob ozke ledene razpoke, ki je bila na vrhu pokrita s snegom, in se počasi pogrezal. Tedaj sem mu vrgla še svoj cepin in s počasnim odskokom kakor z bradle se je dvignil. Malo na to naju je pa ta lepí Sonnblickkees celo pošteno speljal na led. Ker sva bila že tako blizu kočje in bi naju pri prehodu preko skal vrv samo ovirala, jo je nosil Peter zvito na nahrbtniku, derez pa v mokrem snegu tudi nisva mogla rabiti. Toda kar naenkrat sva stala sredi zledenelega strmega snežišča, pod nama so pa zijale ledene razpoke. «Peter,» se oglasim, «jaz si ne upam naprej, cepin skoro nič ne prime in čevlji tudi ne. Ali mi moreš dati vrv?» «Ah, kako naj ti jo dam,» je precej ostro zamrmral, ko je stal par korakov pred menoj in se še zasukati ni mogel. Vrnil se je pa vendar, ne da bi se obrnil, ko je v največji opasnosti zasekal v led dva centimetra široke stopinje. Prav vesela sva bila, ko je zaškripal zopet prod pod čevlji.

Rudolfshütte ima zares lepo lego. Belo jezero ob njej je kakor brušen dragulj pod visokimi temnimi stenami. Na tisoče valčkov je podil razigrani lahni vetro od brega pa zopet nazaj k bregu, na desno in na levo, naprej in nazaj.

Kočja je bila polna turistov. Kuhinja je bila kakor sušilnica za čevlje in nogavice. Čevlje sva tudi midva oddala, nogavice sva pa iz previdnosti, da bi se kam ne zamešale, obesila skozi okno v spalnici. Veter je je bil pa tako močan in jih je čez noč tako posušil, da jih nisva nikoli več videla.

Rana ura, zlata ura. Solnce naju je pozdravilo že ob šestih zjutraj na stezi čez Kalser Tauern in Erdige Eck. Pot je padala vedno niže do Dorfersee in še naprej do Dorferklamma. Po dolgem času sva zagledala zopet prve borovce, macesne in še niže tudi pastirske kočje. Raztresene so kakor naše po zelenih pašnikih. Prijetno se menjavajo trate in gozdčki, od vseh strani pa žubori voda, tu v prodnih strugah hudournikov, tam v penečih slapovih. Iznad temnih gozdov pa gledajo skalnati vrhovi, še više in še dalje pa mogočni ledeniki. Srečavala sva Tirolke. Peter je dobil piko nanje, in kakor se je zdelo, tudi one nanj, ker se je marsikatera ozrla. Pa saj ni čudno, saj Peter je res čeden fant.

S tirolskim slamnikom na glavi, z oprtnim košem na hrbtu, v širokem, svetlomodrem svilenem predpasniku so hodile planšarice na planino. Opirale so se na dolge gorske palice, na katerih je pritrjen bič.

V vasi Spötling, ki leži na koncu Dorferklamma, sva se obrnila zopet navzgor po lepo izpeljani stezici. Že precej visoko sva počivala. Medtem ko je brnel kuharček, sva se umila in pripravila k obedu. Malokje je kosilo tako dobro kakor v gorah. Kaj vse je bilo na jedilnem listu! Najboljše pa, in sicer za desert, sijajna porcija židane volje in nebeškega solca. Ob žlobudranju studenčkov in potočkov sva jo nato hitro ubirala po pobočni promenadi čez Teischnitzkees na Stüdlhütte, 2803 m.

(Konec prihodnjič.)

ŽENSKI DOKRET

M. Mohorčič:

O turških ženah

V Turčiji se je začelo žensko gibanje še le po balkanski vojni, prav posebno živahno pa se je razvilo šele po svetovni vojni. Šele zadnjih dvajset let so začeli ustanavljati v Turčiji ženska društva, ženske liste, ženske šole in analfabetske tečaje. Žene so dobile tudi dostop v javne službe. Ne smemo prezreti, da so nekatere inteligentne žene v Turčiji poizkušale že prej delovati po vzorcu ženskega gibanja evropskih žen. Vendar je bil prvi začetnik tega gibanja prav za prav moški. Turški narod, ogrožen od zunaj in znotraj, je prišel v boju za svojo eksistenco do novega spoznanja, da potrebuje vsakega posameznika, tako moškega kakor ženo, in da potrebuje prav tako ženo, ki je mati in vzgojiteljica otrok, kakor družico možu ali pa samostojno delavko.

Turška žena je bila osvobodjena, ker so jo potrebovali. Zanja je bilo isto, biti patriotična in dobro vzgojena, kakor biti emancipirana. Vse zmede, politične in osebne, je prestalo žensko gibanje v Turčiji hitreje kakor v mnogih drugih deželah, ker je šlo z narodnim gibanjem roko v roki. Ako so se torej moški eksponirali v dobi Mladoturkov za osvobodjenje žen, tega niso storili iz idealizma, marveč iz politične preudarnosti. Evropeiziranje Turčije je zahtevalo, da sodeluje žena tudi v javnem življenju in da podpira s svojim delovanjem reformatorsko delo Mladoturkov. Turško javno mnenje je pa smatralo seveda žensko gibanje za skrajno revolucionarno in bogoskrusko.

Žene same so ostale v tem boju pasivne, niso se pridružile političnim strankam, niso pa tudi snovale svojih strank. Kjer se je pa to vendar zgodilo, je bil uspeh malenkosten. Vedno iznova so morali moški pomagati ženam do njih pravic. Kakor v začetku osvobodilnega gibanja, tako tudi danes nalete reformatorji na največje odpore ravno pri ženah, ki jih hočejo osvoboditi. Zavest, da je materinstvo edina vsebina ženskega življenja, je v Turkinji tako globoko ukoreninjena, da mora pred njo stopiti v ozadje vse drugo. Turkinja je pač po tradiciji, po nagnjenju in po vplivu klinke čutnejša in zato bolj odvisna od moža kakor žene severnih dežel. Ker pa Turkinja svoje naravne ženskosti ne more prikrivati, obvaruje s tem svojo emancipacijo pred ekstremi. Aktivno žensko gibanje se je pojavilo samo v večjih mestih Turčije, kjer delujejo sedaj že v velikem številu žene pisateljice, pesnice (Halide Edib), voditeljice in učiteljice ženskih šol (Nakie) in zdravnice (Safiee Ali). V manjših krajih po deželi ni opaziti posebnih uspehov, moško gospodarstvo še vedno prevladuje. Ali dejstvo, da se vedno večje število ženske mladine posveča študijam, daje upanje, da se bo slika v teku prihodnjih let izpremenila. Orientalka nima zadosti smisla za nove ideje, zato jo je težko pridobiti za popolno emancipacijo, a še manj za aktivno in produktivno sodelovanje.

Značilno za potek razvoja pa je stališče turškega podeželskega prebivalstva v zadnjih letih, ko je žena v teoriji deležna skoraj popolne enakopravnosti. Dijačkinje provincialnih mest se še sedaj po večini protivijo posluževati se svojih pravic enakopravnosti. To

je pač vpliv stoletnega terorja moške nadvlade, ki se ne dá kar čez noč preživeti. Treba je poudariti, da ne gre za nadvlado posameznega moža nad ženo, ampak za nadvlado celokupne moške družbe. Posamezni možje so bili že od nekdaj svojim ženam bolj podložni kakor one njim. Turkinja iz sultanovega harema, ki jo je sultan poročil s svojim protežirancem, je stala navadno zelo visoko nad svojim možem in se mu zato ni pokoravala. Navedli bi lahko dosti zgledov, saj so tudi v orientu živeli in še žive kakor drugod tako zvanji «copatarji». Torej ne posamezniki, ampak ves družabni sistem je bil preračunjen na to, da je žena ostala sužnja. Zaroka in poroka v otroški dobi je izključevala vsako samostojno izbero zakonskega druga. Zakrivanje obraza in haremi so preprečevali, da ni žena prišla v moško družbo. Smoter življenja žene je bila skrb za potomstvo. Šele žena mati, prav za prav mati dečka, si je bila vsaj nekoliko v svesti, da ne bo zavržena. Zanimivo je tudi, da nezakonska mati in nje otrok nimata glede imena tistih neprijetnosti kakor v zapadnih državah. Islamski vzhod namreč ne pozna priimkov (družinskih imen). Tudi nagovor je za poročene in neporočene žene enak. Orient je torej na to stran naprednejši od Evrope. Sedanji civilni zakon «Code civil turc. Constantinople» priznava turški ženi zelo ugodno pravno stališče. V zakonu ji določa častno mesto ob možu, ureja razmere žene pri dediščinah in ji daje pravico nastopati za pričo na sodišču. Priznava ji tudi volilno pravico v občinski odbore.

Moderni potopisi in opisi Turčije poročajo o oprostivni in napredku turških žen in o velikih izgledih za razvoj in zaposlenje njenih zmožnosti. Priznati se pa mora, da je emancipacija našla turško ženo iz nižjih slojev premalo pripravljeno, saj je bila poprej v Turčiji izobrazba silno zanemarjena. Tako se je znašla osvobodjena turška žena brez pajčolana tako nena doma in brez notranjega razvoja na cesti, v baru in v družbi moškega sveta. Pravijo, da pomiluje vsakdo, ki je videl carigrajska policijska poročila in protokole zadnjih let, turške žene, da jih je našla prostost tako nepripravljene.

Milly Dandolo

Mednarodno založništvo v Turinu je lani razpisalo natečaj za mladinski roman. Dospelo je 98 rokopisov. Pomalem so jih izločali, da so ostali še štirje. Končno se je prisodila nagrada 10.000 lir spisu z naslovom: *C u o r i i n c a m i n o*, ki je nosil geslo Izabele d'Este: «Nec spe nec metu» (ne iz upa ne iz straha). Razsodniki so uganili, da delo prekaša vse druge zasnutke po pesniškem duhu in čudovito čistemu slogu. V ovitku so našli ime: Milly Dandolo.

V inozemstvu mlada pisateljica doslej še ni zaslovela, doma pa je že precej znana. Po rodu je Benečanka, toda s celine. Do svojega 16. leta je bivala v starem podeželskem mestecu Castelfrancu, tako je ostala v stiku s cvetočo poljano. V zadnjem romanu pravi: «Kdor je živel svoja prva leta na deželi, za vselej ohrani v svoji duši vonjavo materine dušice in rožmarina.» Najprej se je poskušala v verzih, potlej objavila roman «Sin mojih bolečin» (1921), s katerim se je na mah pridružila najboljšim mladim talentom sodobne Italije. Iz novelistične zbirke «Il dolore degli altri» (Tuja boleost) je značilna povest «Il Salotto». Njen slog spominja Francozinje Colette. Kritičnik Valeri pa je razbral v njem «beneški» značaj.



Mali učenjak.

Iz Mažuraničevega «Lišča»:

Berač

In ne uvedi nas v izkušnjavo!
Očenaš.

Prejšnje čase sem puščal po navadi vrata odprta, kadar sem šel z doma.

Neki dan se vrnem domov in srečam na stopnicah berača. Bil je star in slaboten. Tresel se je od mraza.

«Gospod,» mi reče starec z drhtečim glasom, «vaša soba je odprta — bil sem v sobi — na mizi sem videl uro — lačen sem! — Zakaj puščate vrata odprta?»

Razumel sem ga.

Starčeve oči so se čudno iskrile. Kako naj popišem tisto, kar je v tem pogledu trepetalo?

Sicer se mi je pa morda takrat samo tako zdelo. — — Hm! Berač!

Dal sem mu vbogajme.

V sobi ni nič izginilo.

Od tega dne zaklepam vrata.



Tvrdba The Rex Co. v Ljubljani je ob priliki svoje 25letnice darovala našim naročnicam pisalni stroj «Erika».

Pri žrebanju je dobila ta pisalni stroj naročnica gospa Franja Forte iz Trbovelj, katere sliko prinašamo in ki se tvrdki za darilo lepo zahvaljuje.



Iz dežele večnega solnca «Saba Pacha» pošilja pozdrave Milica Jegličeva.

Tistim, ki se jih tiče

Nekatere naročnice so prišle v denarne stiske in niso mogle o pravem času poravnati naročnine. Tem je uprava pisala, da rada počaka še nekaj mesecev na naročnino. Večina izmed njih je potem res v obrokih plačala vse zaostanke. Nekaj je pa takih, ki so v 18 mesecih večkrat pisale, da bodo poravnale naročnino «v nekaj dneh». Obljube pa še danes niso izpolnile. In prav tem so namenjene tele besede.

Izprašajo naj si vest, ali niso že večkrat imele prilike, da bi lahko nakazale, da pa tega niso storile, ker so dobile od nas vedno prijazen odgovor.

Ali se jim ne zdi malo nerodno, ko izkoriščajo našo prizanesljivost? Kaj ne vedo, da s tem škodujejo največ tistim, ki res ne morejo plačati. Uprava ne more vedeti, kdo lahko plača in kdo ne.

Prosimo torej tiste, ki že vse leto sveto obetajo, da bodo nakazale naročnino «v nekaj dneh», naj jo še danes nakažejo.

Čim dalje se vleče tak dolg, tem več ga je. Laže bi plačale po 7.— Din na mesec kakor pa enkrat 100.— Din.

UPRAVA.

MODNE DROBNARIJE ZA JESEN



dolge, zelo dolge, da segajo čez komolec. Moda pa že straši s kostumi s tri četrti dolgimi rokavi, h katerim bo treba zopet posebnih rokavic.

Pomladanski čevlji imajo značaj sandal. Čim manj kože, tem lepši čevlji. Koža in izdelava, oboje mora biti prvovrstno. Aplikacija kože na koži in kože na usnju zavzema prvo mesto. Svojo uvidevnost, da pušča nogi prost dostop zraka, si moda kviri s tem, da predpisuje zelo visoko peto. Skoraj k vsaki obleki se lahko nosi ovratnica ali zapestnica, ni pa vseeno, kakšna. Na belo obleko se lepo podajo rubini, na črno pa tirkis, ki se kombinira z biseri. Tirkis se tudi prav dobro kombinira s črnim oniksom. K barvasti obleki se nosi nakit v enaki barvi kakor je obleka ali pa različno nanizani biseri ali diamanti, za katere se dobe prav posrečene imitacije.

Neokusna torbica lahko pokvari celotni videz prav tako, kakor grdi čevlji ali neprimeren klobuk. H kostumu in plašču se nosi torbica iz enakega blaga kakor je kostum ali plašč. Torbice imajo največkrat obliko pravokotnika. Izmed kož se uporabljajo za torbice: krokodilova, gadja in koža raznih kuščarjev. K pokoldanskim oblekam in plaščem se nosijo črne torbice iz jelenje kože v obliki pravokotnika ali kvadrata. Zapenjajo se na steklen ali kovinast gumb. Za zvečer se nosijo torbice, pletene iz kovinastih, srebrnih in zlatih žic, torbice, vezene v tehniki gobelin, ali pa torbice iz črne svile moire, pošite z biseri. Na gladki torbici je monogram, izšit z biseri.

Umetne cvetke se nosijo na popoldanskih oblekah ob vratnem izrezku, na reverjih pomladanskih plaščev in kostumov ter na pomladanskih klobučkih in slamnkih. Poleti pa se bodo nosile le sveže cvetke kakor nekdanj.

Če že govorimo o cvetkah, ne smemo pozabiti na parfume, ki je v tesni zvezi z njimi. Danes prednjačijo: Violette Russe, Royal Chypre, Mon Amour, Prélude, parfumi, po značaju tako različni, da si vsaka lahko izbere tistega, ki ustreza njenemu temperamentu.

Rokavice, katerih okras so bili do nedavna le gumbi, so se letošnjo sezono čisto izpremenile. Postale so prav tako važne kakor klobuk in čevlji. V damski garderobi ni zadosti le en par rokavic; en par rokavic se ne more nositi k različnim oblekam. Moda točno predpisuje vrsto in barvo kože in obliko rokavice. K težkemu angleškemu plašču na roko šivane rokavice iz debele jelenje ali gazeline kože, k pomladanskemu kostumu rokavice iz mehke kože v barvi kostuma z velikim mušketirskim zapestnikom, ki se potegne čez rokav jopiča. K večerni obleki črne rokavice iz gladke (glacé) ali gazeline kože,

Aplikacije

Zelo efektne okrase na oblekah, šalih, otroških oblekicah, blazinah in ročnih torbicah je barvasta aplikacija. Na sliki prinašamo vzorce, kako in kaj vse se lahko okraši na ta način.



BARETI



Klobuki brez krajevcev so že precej časa moderni, toda moderni bareti se vendar močno razlikujejo od teh klobukov. Nova moda predpisuje tudi nov način, po katerem se nosijo klobuki. Tako se nosijo zdaj klobuki vrh glave, globoko potisnjeni na tilnik, čelo pa ostane čisto prosto in nepokrito. Izpod roba klobuka koketno gleda na čelu pramen las.

Klobuki sploh nimajo več trdih krajevcev, a mehki bareti, ki so omejeni samo na ozko in okroglo obliko glave, se nosijo samo postrani in pokrivajo samo desno uho. To daje izrazu obraza novo, mladostno in koketno noto, in sicer tolikanj bolj, kolikor više so pomaknjeni lasje in kolikor koketneje silijo izpod roba klobuka

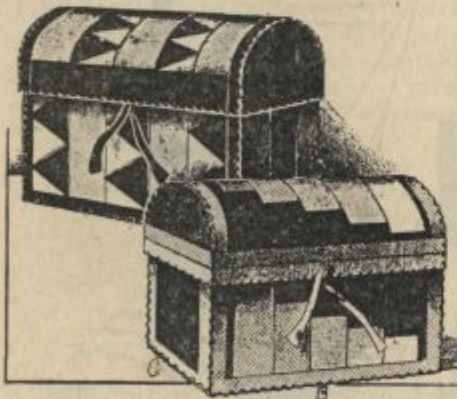


prameni in kodri las, ki valovito padajo izpod klobuka in se spuščajo globoko na čelo. Pa tudi z desne in leve strani obraza obkrožajo lasje obličje in zmanjšujejo na ta način ostre črte na obrazu.

To sezono je precej težko govoriti o modernih klobukih, ker nam prinaša moda za zimo toliko različnih modelov modernih toalet. Kakor se moderne obleke odlikujejo po različnih dolžinah krila in različnih krojih izdelave, tako se tudi moderni klobuki razlikujejo od klobukov minilih sezon po tem, da niso vsi enako veliki. Teško bi bilo naštetih vse tipe in modele novih

klobukov. Okus in skromen videz je deviza, ki enako velja za vse nove modele modernih jesenskih in zimskih klobukov.

Mornarska čepica, ki je že dolgo nismo videli, je zopet moderna. Mornarske čepice se izdelujejo iz raznega materiala in tudi oblika jim je precej različna. Drugače se skoraj vsi drugi klobuki delajo iz dveh vrst materiala, in sicer iz klobučine ali pa iz žameta. Klobučina, iz katere se izdelujejo moderni klobuki, je po navadi kosmata, žamet pa mora biti temne barve, da se sveti in preliva



Lične škatlice v obliki kovčega za bonbone. Posamezni deli se izrežejo iz kartona in prelepijo s papirjem ali blagom. Ob robih se obzankajo, nato pa sešijejo z ometico z debelo pisano prejico. Znotraj se prelepijo z belim papirjem, ob robu zgoraj pa se prilepijo papirnate čipke. Ob strani se naredita dve luknjici, skozi kateri se potegne svilnen trak, da se kovčeg lahko zaveže. Slični kovčegi ali škatlice se tudi lahko naredijo iz razglednic.

ROČNE TORBICE



Ker so letos moderne ročne torbice iz enakega blaga kakor je obleka, si jo bo gotovo rada sešila marsikatera naročnica sama. Prinašamo štiri vzorce elegantnih ročnih torbic, s katerimi vam bomo gotovo ustregli. Modni ročaji in zaponke se dobe v trgovini z ročnimi deli.

Z A J E S E N



Plašč iz karirane volne, okrašen s poševno krojenimi našitki.

Plašč iz meliranega angleškega blaga z načetim bošom in našitimi stranskimi deli. Ovratnik je podaljšan v šal. Široki pas je iz enakega blaga kakor plašč.

Komplet, sestavljen iz tri četrti dolgega enobaronega plašja in karirane obleke. Plašč je prepasan s širokim usnjnim pasom.



Kostum iz svilnega krepa, okrašen z ozkimi, šivanimi robčki in velikimi modnimi gumbi.

Sportni kostum iz modne pletenine, obrobljen s svetlo svileno treso. Zelo aparten je širok usnjjen pas.

ZA LEPE JESENSKE DNI



Obleka iz modne, z luknjičasto vezenino okrašene svile ima dolgo tuniko, da je videti le ozek rob krila. Petlja v pasu je iz svile v barvi krila.

Obleka s kratkimi rokavi in krajšo tuniko je tudi iz modne svile z vezenjem. Krilo je iz enakega blaga kakor životek in tunika, le petlja je drugobarvna.

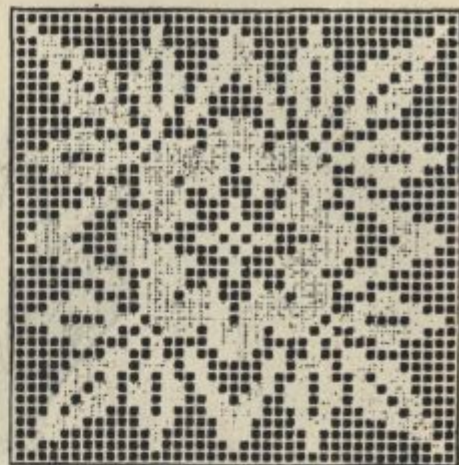
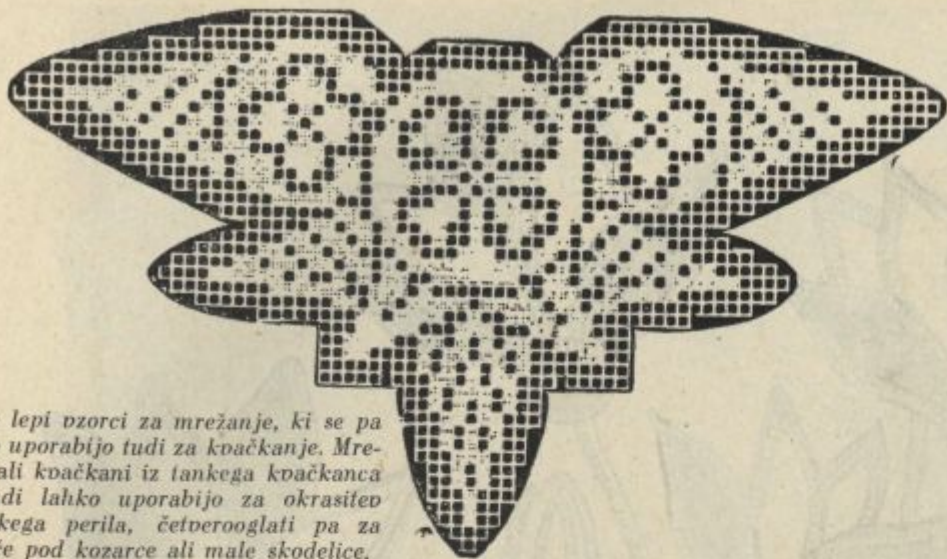
Desno zgoraj: Večerne toalete.

Desno spodaj:

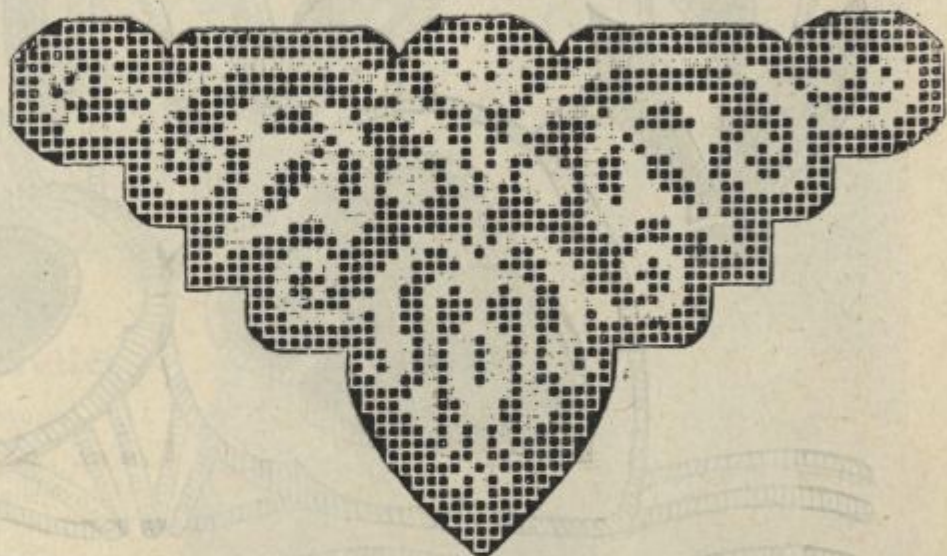
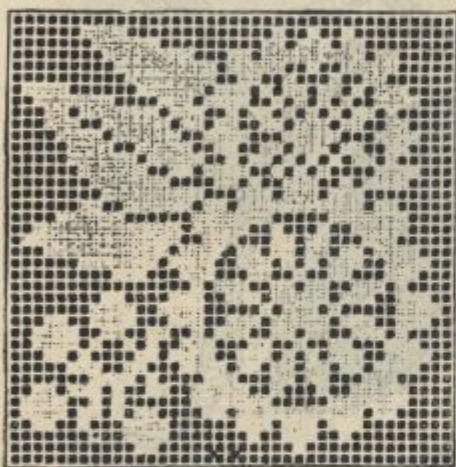
Kostum iz črnega kaviar-velurja z modnim ovratnikom.

Obleka iz črno-belega toida z belim plastronom. Krilo je položeno v globoke gube, ki so preštepene do polovice dolžine krila. K taki obleki se lepo poda mehka vezanka iz kožuhovine.

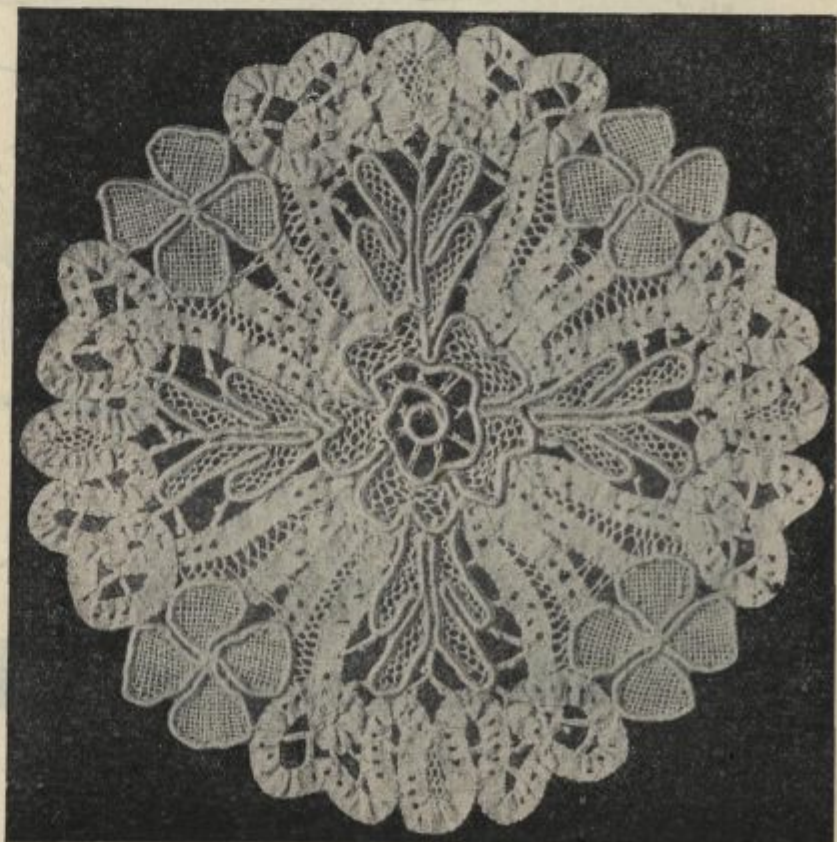
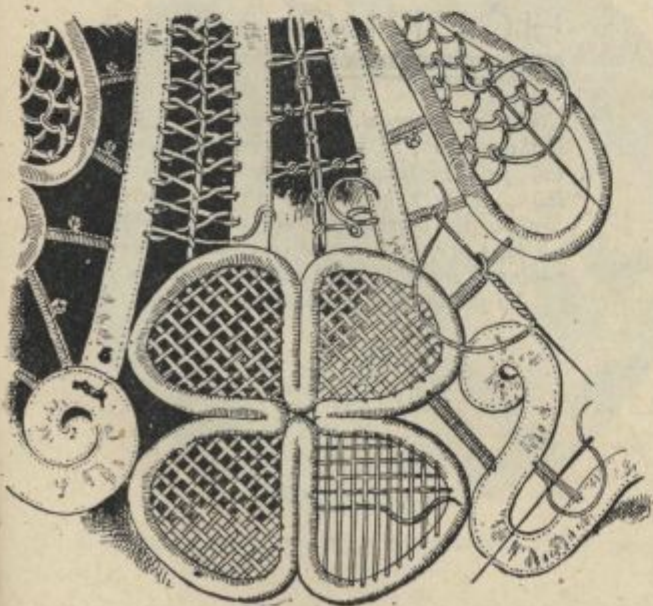


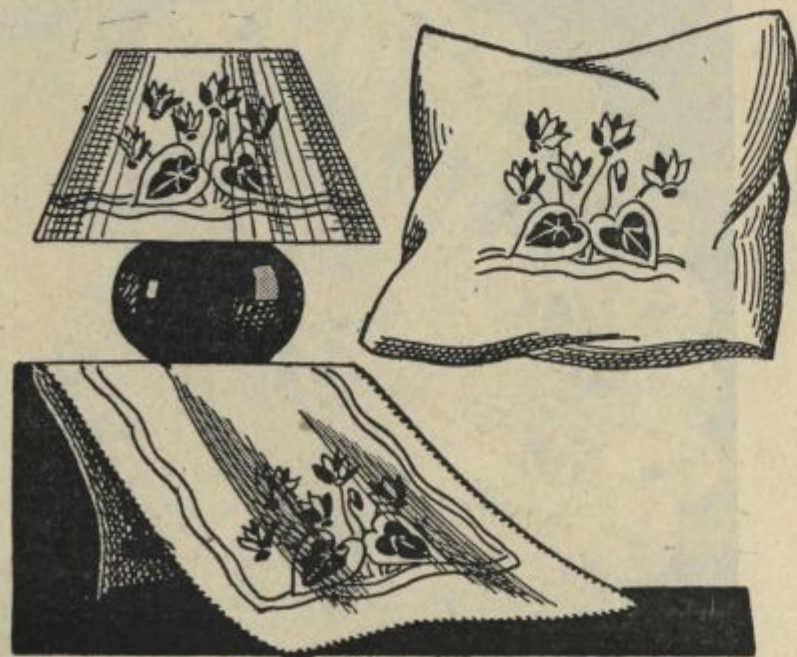


Štirje lepi vzorci za mrežanje, ki se pa lahko uporabijo tudi za kvačkanje. Mrežani ali kvačkani iz tankega kvačkanca se tudi lahko uporabijo za okrasitev damskega perila, četrtooglata pa za prtiče pod kozarce ali male skodelice.



Prtiček, napravljen v tehniki poantle. Za izdelavo se rabi ozek kleklat platnen trak, ploščnata vroica in biserna prejica. Vzorec se nariše na močan platnen papir. Po oblikah se naudarijo trakci in vroica. Pri cvetnih listih se prazni prostori izšije z raznovrstnimi vbodi. Oblike pa se zvežejo med seboj z zankami in pajki kakor pri rišeljeju. Ko je vzorec izšit, se poberejo naudarki in odstrani papir od motiva.



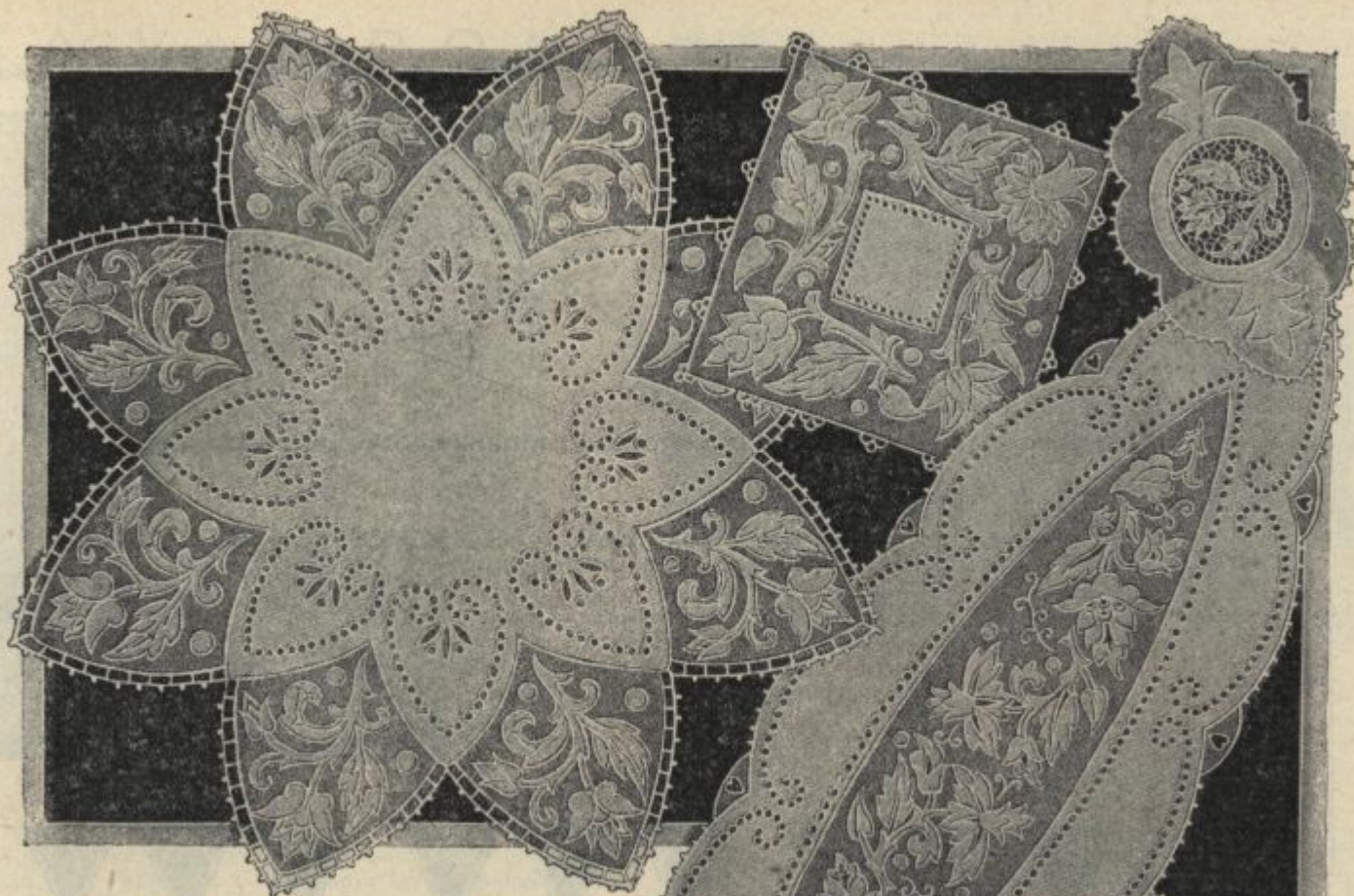


D E L O

ZA VAŠO

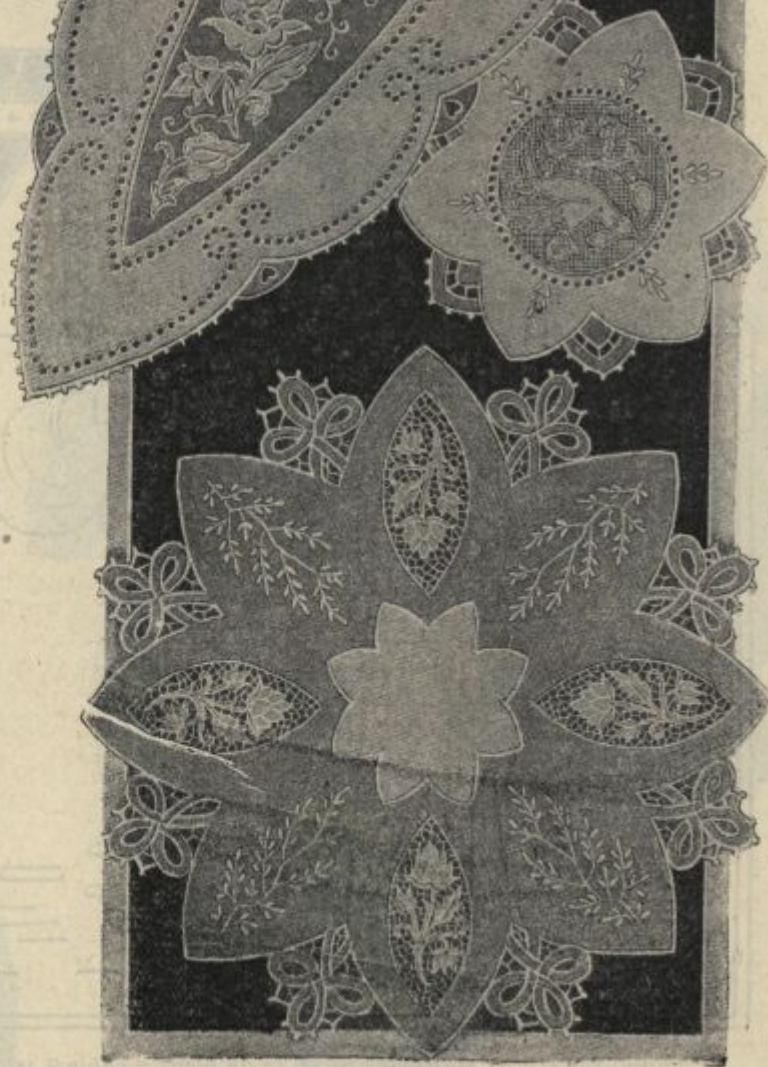
HČERKO

Ciklama. Preprost, a okusen motiv, ki se lahko uporabi za okrasitev blazine, senčnika, prta in tekača. Na belem platnu se lahko izšije z belo, črno ali drugobarvno prejico, na barvastem tudi s črno prejico ali pa s prejico v temnejšem tonu kakor je platno. Vzorec je risan za rišelje, lahko pa se porabi tudi za pločato vezenino.

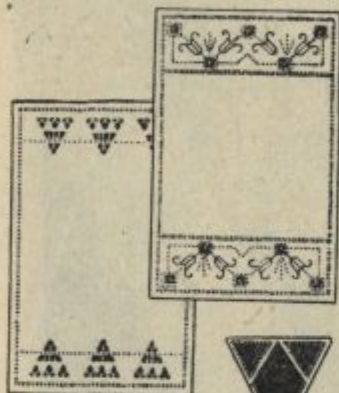
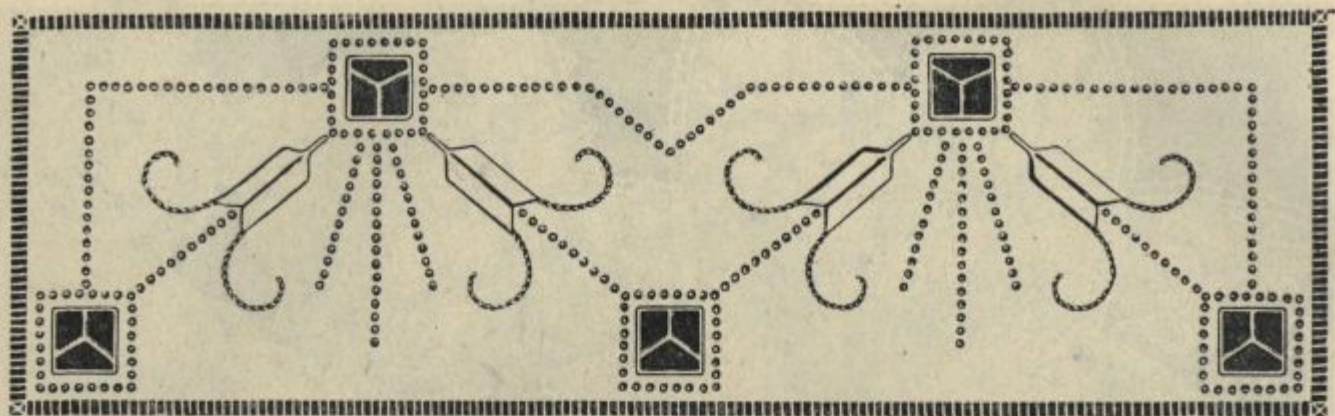


Izberite in napravite

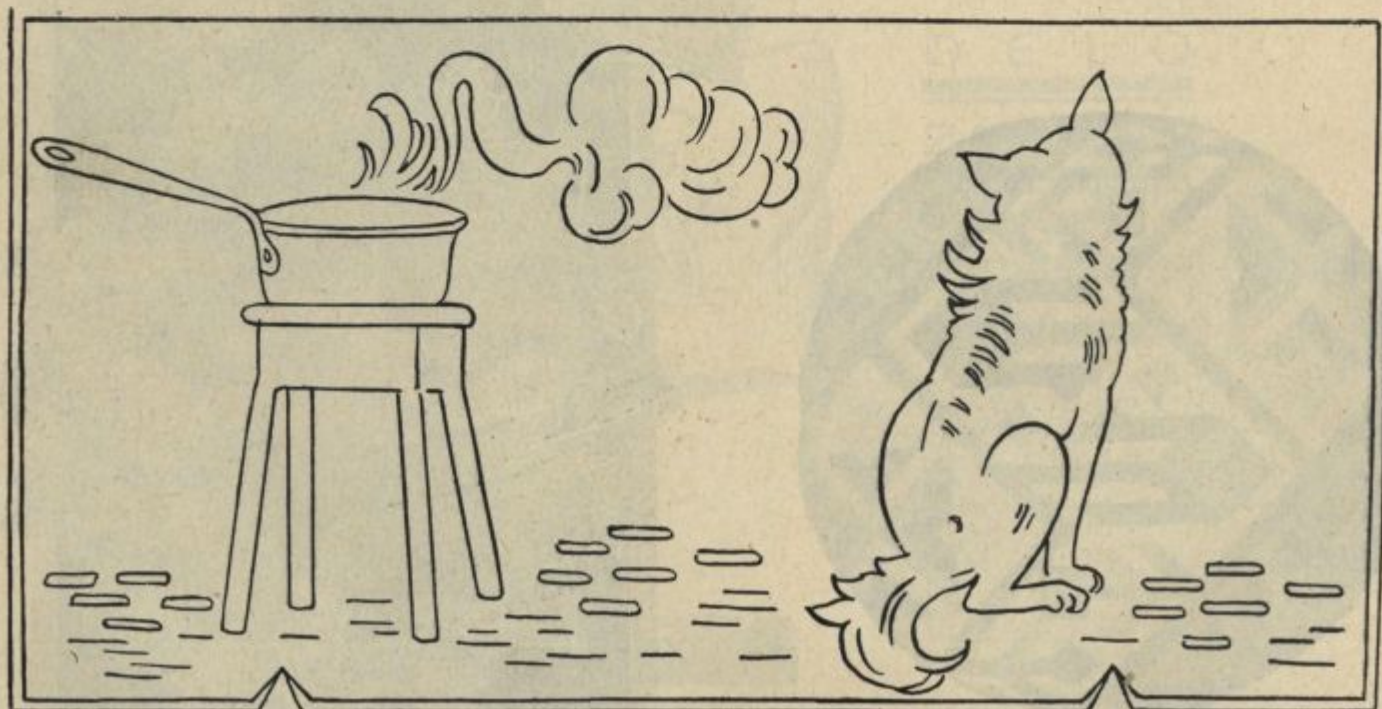
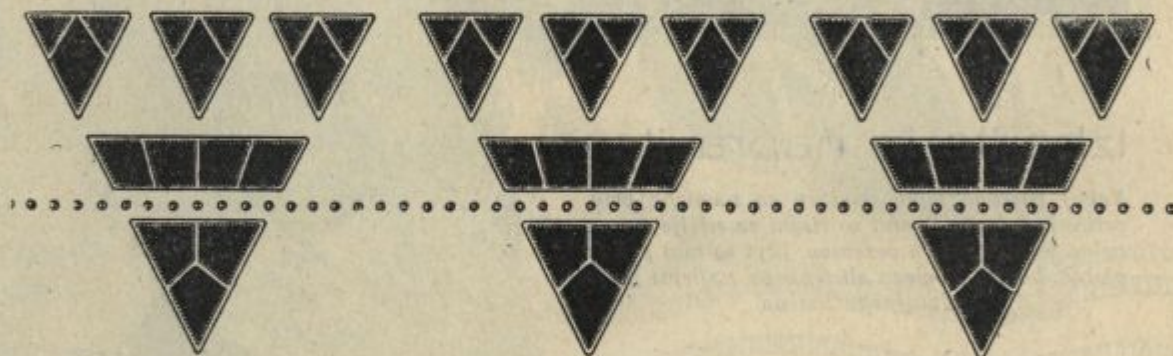
Nekaj posebno lepih vzorcev za namizne prte, prtiče in tekače. Vzorci so risani za rišelje ter za polno in luknjičasto vezenino. Lepi so taki prti iz platna, bodisi debelega ali tenkega, najlepši pa iz platnenega batista.



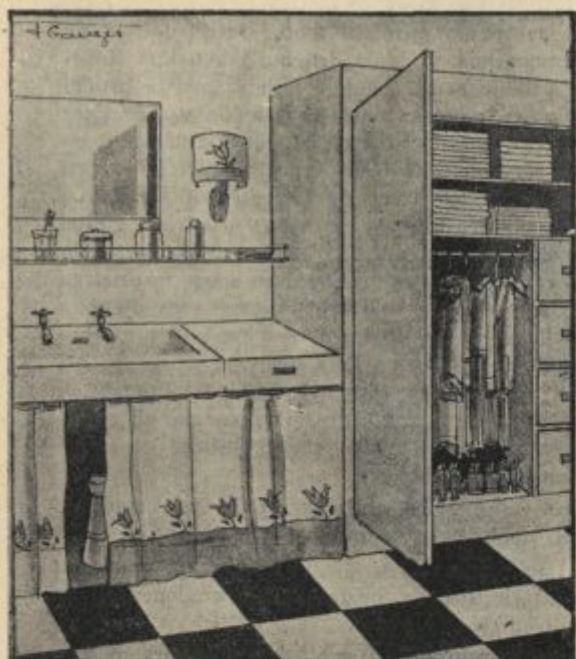
Okrogla blazina, vezena z raznobarvno volno na juti.



Kadar ni miza pogrnjena s prtom, se pri serviranju položi pod vsak krožnik majhen prtič, okrašen z ažurjem ali preprosto vezenino. Taki prtiči so seveda najlepši beli, uporabljajo se pa tudi barvasti. Prinašamo dva lepa preprosta vzorca za vezenje, ki se lahko uporabita za prtiče ali pa za veliki namizni prt.



Motiv za okrasno progno ali prtiček za na polico v kuhinji, izšit z barvasto prejico v občrtnem ali verižnem robu.



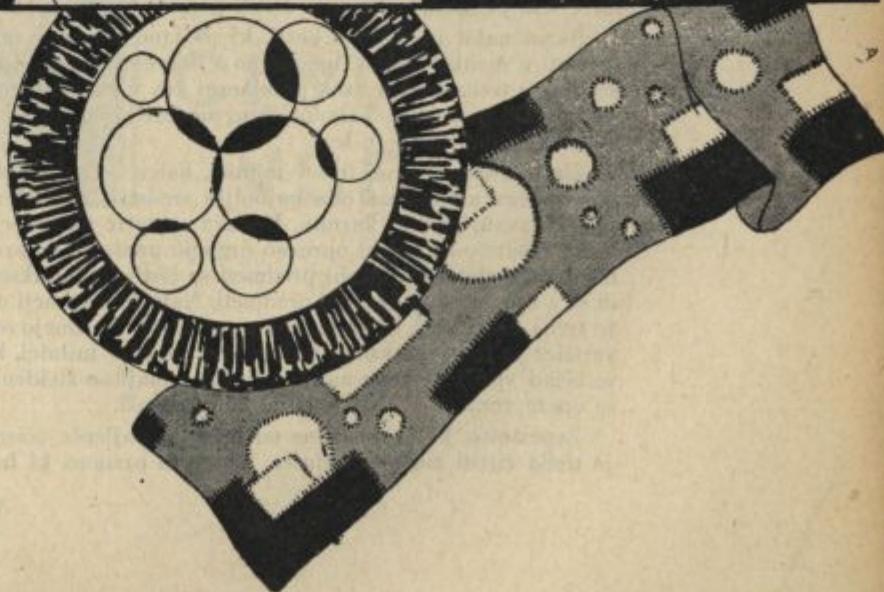
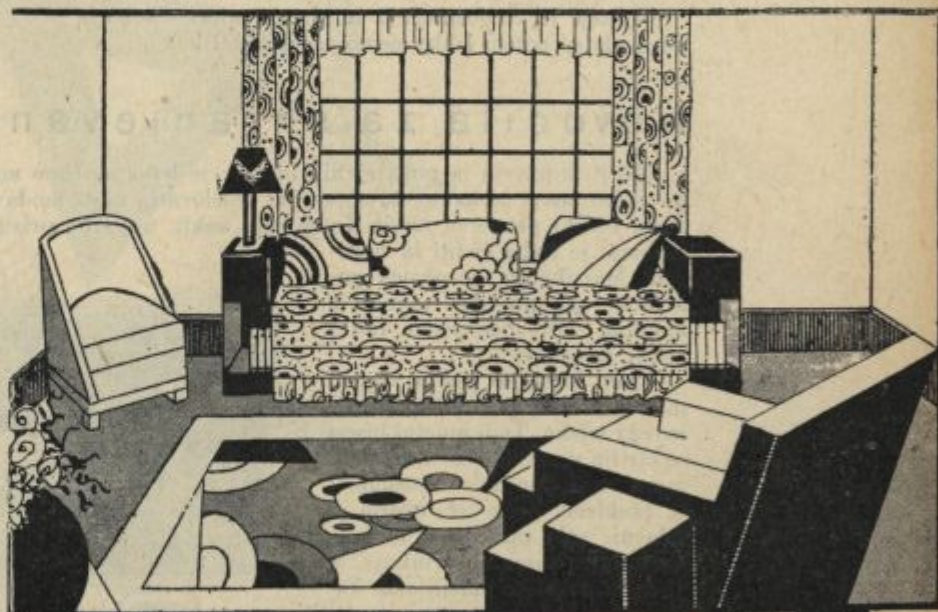
V zadnjem času, ko ima že skoraj vsako stanovanje kopalnico, so tradicionalni umivalniki z lepimi lavorji in vrči izginili iz spalnic. Vendar pa se toaletnega kota, kakršnega vidimo na sliki, kaj radi poslužujemo. Nujno pa je potreben v stanovanju brez kopalnice. Na naši sliki vidimo na steni pritrjeno zrcalo, pod njim stekleno polico za steklenice, kozarce in druge toaletne drobnarije. Na vsaki strani zrcala je na zidu pritrjen svečnik. Umivalnik iz porcelana je vdelan v zid, prav tako tudi pipi za vodo. V stanovanjih, kjer imajo plin, rabijo lahko tudi toplo vodo. Prostor pod umivalnikom je zastrt z zaveso iz platna s širokim barvastim robom in barvasto aplikacijo. Pred umivalnikom pa je preproga iz linoleja.

Že dalje časa so v modi tridelne omare. Taka omara je prav lep kos pohištva, ki pa pride do prave veljave le v večji sobi. Narejene so tako, da se pri prenašanju lahko razdero v posamezne kose, nato pa zopet zložijo. V taki omari je dosti prostora. Navadno je urejena tako, da se v srednji, najvišji del, obešajo obleke in plašči; v spodnji predal pa se spravljajo drobnarije in potrebščine za šivanje. En stranski del je za perilo, drugi pa za klobuke in čevlje. Sicer si pa to uredi vsakdo po svojem okusu.



Moderna spalnica za srednje sloje. Izdelek tvrdke Javor, Ljubljana-Logatec.

Kot v družinski sobi, tako zvani «Living room». Ko sem gledala to sliko, sem se nehote spomnila na letošnjo maskerado z devizo: «Vse okroglo». In kakor vidite, so okrogli motivi, kombinirani z oglatimi, prav čedni tudi za v družinsko sobo.



GOSPODINJSTVO

D. P.:

Kako postrežem svojim gostom

(Nadaljevanje.)

Dan poprej.

Dan pred pojedino ne smemo izgubiti nobene minute po nepotrebnem. Ze dopoldne pospravimo sobo, v kateri bo pojedina, popoldne pa pripravljamo jedila, ki lahko brez škode počakajo do drugega dne. Juho na primer skuhamo tako, da jo potem samo še začini in prevremo. Pečenko, ki jo imamo že nekaj dni v kvaši, vzamemo iz nje, jo posušimo, preslaninimo, zavijemo v pomaščen papir in shranimo; posolimo jo pa šele takrat, ko jo denemo v pekačo, sicer postane rdeča. Tudi perutnino zakoljemo dan poprej, jo osnažimo, pripravimo za peko in malo posolimo. Potem skuhamo še kompot in pripravimo mrzla jedila.

Ta dan pregledamo, obrišemo in osnažimo tudi srebrnino, porcelan in drugo posodje, ki ga bomo potrebovali na dan pojedine. Nazadnje pospravimo in počistimo še kuhinjo, da nam gre drugi dan delo gladko od rok.

Dan pojedine.

Najbolje je, če gospodinja že zjutraj pripravi sobo in mizo, da se potem lahko nemoteno posveti kuhinji.

Najprej pognemo mizo, ki mora stati trdno in ne sme biti premajhna. Pod prst denemo lahko kos volnene blaga, da je manj ropota. Najlepsi prti in prtički za pojedino so iz belega damasta z lepim vzorcem ter gladkim in ravnim robom. Barvast prst pognemo le tedaj, kadar serviramo kavo ali čaj, pisan prst je pa primeren le za verando ali vrt. Za vsakega gosta odmerimo za mizo dovolj prostora, da se lahko neovirano giblje. Pretesno odmerjeni prostor kviri dobro voljo gostov in ovira serviranje. Razdalja med sredino enega in drugega krožnika naj bo 80 cm. Rob krožnika naj sega do roba mize. Na desno stran krožnika denemo nož z ostrino proti krožniku in žlico, na levo stran pa vilice. Zgoraj za krožnik položimo desertni nož, žličko za kompot in kozarec za vino ali pivo. Na krožnik položimo ali postavimo prtiček, ki ne sme biti preveč poskrobljen in izlikan, da ne drsi s kolen.

Okrasitev mize je posebna umetnost, za katero je treba imeti dober okus in originalne domisleke.

Vse ostalo namizno posodje in orodje, ki ga bomo potrebovali šele kasneje, postavimo na kredenco ali pa na posebno mizico.

Ko se vse to pripravlja v sobi, tudi v kuhinji ni časa za posedanje. Vse, kar se ni dalo napraviti prej ta dan, je treba narediti zdaj. Sočivje osnažimo in skuhamo tako, da ga potem samo še pogreujemo in začini.

Vse te priprave, ki so tu povedane le z nekaj besedami, vzamejo gospodinja ure in ure.

Navodila za shranjevanje in čiščenje nakita

Nakit iz pravih in ponarejenih biserov je letos posebno moderen. Ni je pa skoro snovi iz katere bi se ne dal izdelovati, kajti moda predpisuje k vsaki obleki primeren nakit. Toda vsak nakit, najsi bo pristen ali pa ponarejen, je treba čistiti in negovati. Marsikatera naročnica gotovo ne zna pravilno ravnati z nakitom zato podajamo tukaj nekaj nasvetov.

Pravi biseri se čistijo v gosti milnici, kateri se prida malo sirovega mleka. Tudi umetni biseri se čistijo v milnici. Za milnico se mora vzeti fino milo v luskah.

Steklene perle se čistijo v mlačni, zelo razredčeni milnici. Če milnica sama ne učinkuje, se ji doda nekoliko amonijaka. Toda v tem primeru se morajo čistiti perle zelo previdno.

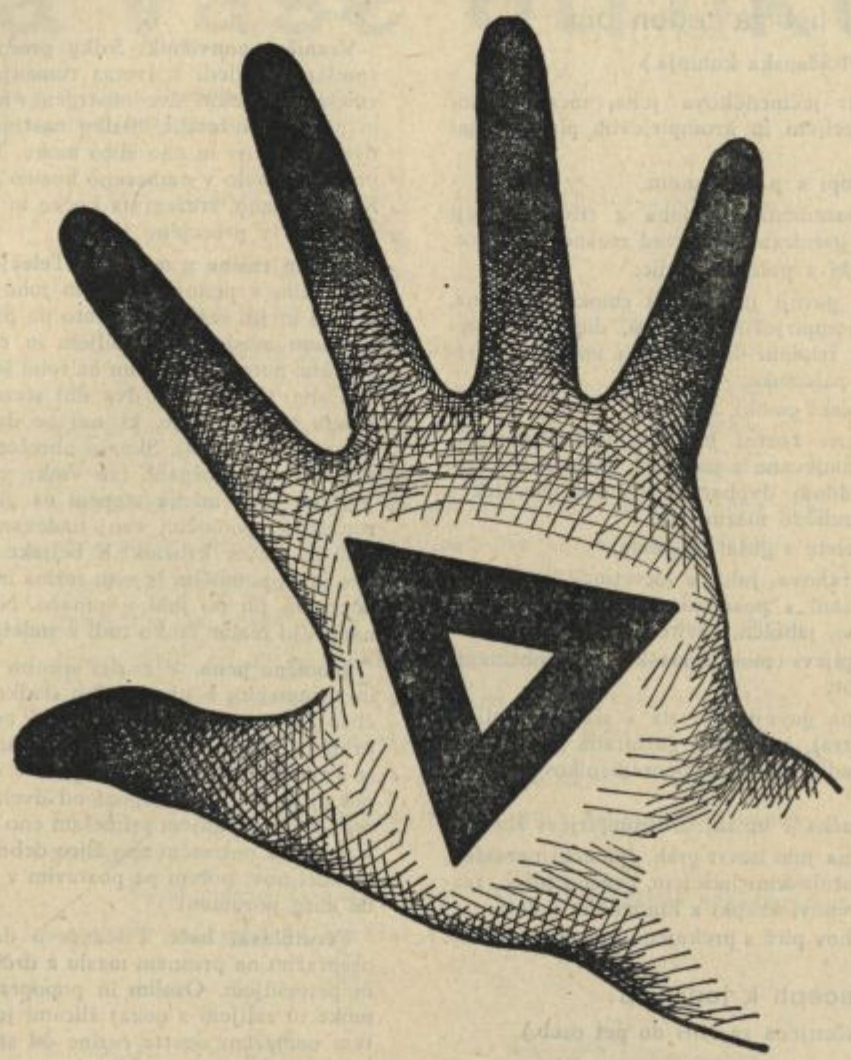
Razni nakit iz slonove kosti, ki postane sčasoma rumenkast, se čisti z mehko ščetko, namočeno v terpentinovem olju. Po čiščenju je treba vložiti vsak posamezni kos v čisti terpentin, nato pa posušiti na solncu. Tako očiščeni predmeti iz slonove kosti dobe zopet prvotno barvo in lesk.

Zlati predmeti se čistijo v milnici, kateri je primešano nekoliko čistega alkohola. Toda najboljše sredstvo za čiščenje zlata je tako zvani pariški karmin. Karmin se natre na košček jelenje kože, s katero se potem oprezno drgnejo predmeti iz pravega ali nepravega zlata. Pozlačeni predmeti se čistijo z boraksom, raztopljenim v vodi. Morska goba se namoči v raztopini in se z njo oprezno drgnejo predmeti. Nato se predmeti operejo v čisti vodi in obrišejo z laneno krpo. Posebno oprezno je treba čistiti reči, ki so le tenko pozlačene. Ne smejo se brisati s cunjjo, ampak se mokre vržejo v otrobe. Tudi zlate verižice je treba na vsako toliko časa oprati v milnici, kateri se primeša nekaj kapljic amonijaka. Najbolj enostavno se očisti verižica, če se nalije milnica v majhno steklenico in vrže vanjo verižica, nakar se potresa steklenica. Nato se opere verižica v čisti vodi in dobro posuši.

Zapestnice, ki so umazane od potu, se najlepše očistijo v zmesi negašenega apna in amonijaka. Posebno pazljivo je treba čistiti zlate zapestnice, uhane in prstane, ki imajo vdlane dragulje.



AMUN 40



VIM ČISTI
VSE



Jedilni list za teden dni

(Meščanska kuhinja.)

Ponedeljek, obed: ječmenčkova juha, mesene klobase s kislim zeljem in krompirjevim piréjem, jabolčna pita.

Večerja: vampi s parmezanom.

Torek, obed: paradižnikova juha z rižem, telečji jezik v omaki, garniran s širokimi rezanci, kompot.

Večerja: jurčki s polento, radič.

Sreda, obed: na goveji juhi jetrni cmoki, govedina, garnirana s krompirjevim piréjem, dušenim korenjem, stročjim fižolom v omaki in sirovimi paradižniki, sirove palačinke.

Večerja: tirolski cmoki, solata.

Četrtek, obed: na kostni juhi vranični ponvičnik, ocvrte rezine, nadevane z možgani, garnirane s špinačo ali mangoldom, dvobarvni zdrobov narastek z razredčeno marelično marmelado.

Večerja: omelete z gnjatjo, solata.

Petek, obed: grahova juha z ocvrtimi zemljevim rezanci, melancani s posajenimi jajci, ali: kuhana riba z majonezo, jabolčni zavitek.

Večerja: češpljevi cmoki z maslom in drobtinami, češpljev kompot.

Sobota, obed: na goveji juhi riž s sladkim zeljem (tržaška ministra), govedina, garnirana s praženim krompirjem, sladkim zeljem in paradižnikovo omako, jabolčna pena.

Večerja: pljučka v omaki in krompirjevi žličniki.

Nedelja, obed: na juhi ocvrt grah, špinačni narastek, garniran s perutninskimi hašjem, pečeno piščice, različne solate, orehovi krapki z limonovim ledom.

Večerja: grahov piré s prekajeno kuhano svinjino.

Recepti k jedilniku

(Količina računjena za štiri do pet oseb.)

Telečji jezik v omaki. Telečji jezik dobro operem in skuham v slanem kropu, v katerega denem vse zelenjave kakor v govejo juho, to je korenino peteršilja, zeleno, korenje, por, košček kolerabice, list sladkega zelja, soli in popra. Ko je jezik toliko mehak, da se da lupiti, ga vzamem na desko in vročega takoj olupim, ker se koža težko olupí, če je shlajen. Ko je olupljen, ga pustim, da se ohladi, ohlajenega pretaknem na gosto s prekajeno slanino, nato pa zrežem na en centimeter široke poševne rezine. V kozici segrejem mast, denem vanjo pol žlice moke, pol žlice drobno zrezane čebule in peteršilja in strok zmečkanega česna. Ko moka in čebula zarumenita, zalijem s skodelico juhe, v kateri sem kuhala jezik, dodam pol žlice paradižnikove konzerve in eno osnaženo, drobno zrezano slano sardelo in pokuham, da postane omaka gladka, nakar vložim vanjo na rezine zrezani jezik, pokrijem in dušim na zmernem ognju, dokler ne serviram. Krop, v katerem sem kuhala jezik, porabim za paradižnikovo juho.

Jurčki s polento. Pol kilograma lepih, trdih jurčkov osnažim, zrežem na tenke lističe, jih operem v mrzli vodi in odcedim. V kozici segrejem tri do štiri žlice

finega olja, vržem vanjo eno žlico drobno zrezane čebule, eno žlico drobno zrezanega peteršilja in dva stroka zmečkanega česna. Ko začne čebula nekoliko rumeneti, stresem v kozico jurčke, jih osolim in popopram ter dušim pokrito na zmernem ognju pol ure. Nazadnje dodam pol žlice paradižnikove konzerve, razredčene z juho, in dušim še nekaj minut, preden serviram.

Vranični ponvičnik. 5 dkg presnega masla ali masti vmešam v skledi z dvema rumenjaka. Ko je dobro vmešano, dodam dve obstrgani, v mleku razmočeni, ožeti in pretlačeni žemlji, 10 dkg nastrgane vranice, sneg od dveh beljakov in eno žlico moke. To zmes namažem za prst na debelo v namazano kozico ali pekačo in spečem. Ko je pečeno, zrežem na kocke in stresem tik pred serviranjem v precejeno juho.

Ocvrte rezine z možgani. Telečje možgane blanširam (pomočim v penovki v vrelo juho ali krop), odstranim kožico in jih sesekljam, nato pa prepražim na masti ali presnem maslu s peteršiljem in čebulo, osolim in popopram, potem pa pustim na robu štedilnika do nadaljnje uporabe. Od dan ali dva dni starega belega kruha narežem tenke rezine, ki naj se drže na eni strani po dve in dve skupaj. Skorjo obrežem, vmes pa namažem pripravljene možgane (za vsako osebo po dve rezini). V četrt litru mleka stepem na globokem krožniku en rumenjaka, pomočim vanj nadevane rezine in jih polagam na plitev krožnik. K beljaku ubijem in stepem še dve jajci, pomočim še v to rezine in jih na masti ocvrem. Serviram jih po juhi s špinačo. Namesto z možgani se nadevajo rezine lahko tudi z zmleto gnjatjo.

Jabolčna pena. V kozici spenim 4 dkg presnega masla in zarumenim v njem 5 dkg sladkorne sipe, dodam eno žlico marelične marmelade in 6 majhnih olupljenih, na krlhlje zrezanih kislih jabolčk. Dušim jih toliko časa, da se razkuhajo. Nato jih zložim v ognjavarno skledo in pokrijem s trdim snegom od dveh beljakov, med katerega med stepanjem primešam eno žlico sladkorne moke. Vrh snega potresem eno žlico debelo zrezanih olupljenih mandeljnov, potem pa postavim v pečico za toliko časa, da sneg porumeni.

Perutninski hašé. Piščančjevo drobovje sesekljam in prepražim na presnem maslu z drobno sesekljano čebulo in peteršiljem. Osolim in popopram, dodam prav malo moke in zalijem z nekaj žlicami juhe, da je gostljato. S tem namažem ocvrte rezine od stare žemlje in jih naložim v vencu okrog špinačnega pudinga. Da dobim več zmesi, primešam k drobovju, ko je že prepraženo, en rumenjaka ali telečje možgane ali pa nekoliko nastrgane goveje vranice. To dvoje denem v ponev hkrati z drobovjem in prepražim.

Orehove tortice. V skledi vmešam 7 dkg presnega masla, tri rumenjake in 15 dkg sladkorja s sokom od pol limone in nastrgane limonove olupke. K temu primešam 8 dkg zmletih orehov, dve žlici črne močne kave, dva decilitra mrzlega mleka, 12 dkg presejane moke, med katero zmešam pol zavitka pečilnega praška, in sneg od treh beljakov. Zmes namažem na dobro namazano in z belim papirjem podloženo pekačo za prst na debelo in spečem. Pečeno zvrnem na desko, odstranim papir in pustim, da se nekoliko ohladi. Nato izrežem s krapovim obodcem okrogle krapke, namažem vsakega drugega z gosto marelično marmelado, namazanega pokrijem z drugim praznim krapkom in postavim zopet na pekačo, podloženo z belim papirjem. Ko so krapki narejeni, jih oblijem z limonovim ledom, pritisnem v sredino vsakega polovico orehovega jedra in porinem pekačo za nekaj minut v pečico, da se led strdi.

Za Vaše otroke.

Društvo za zdravstveno zaščito
otrok in mladine v Mariboru.

Štev. 124/30.

Maribor, dne 28.X.1930.

P. n.

Dr. Wander d.d.

Zagreb.

Čast nam je sporočati, da smo uporabljali Vaš prepa-
rat **O v o m a l t i n**, katerega ste prispevali za našo
dečjo počitniško napravo „Počitniški dom kraljice Marije“
pri Sv. Martinu na Pohorju, ter imeli pri deci prav ugoden
uspeh. Dečki, ki so uživali Ovomaltin so pridobili v enem me-
secu povprečno 950 gr na teži, med tem ko so ostali dečki
pridobili povprečno le 153 gramov. Deklice, ki so uživale
Ovomaltin so pridobile v enem mesecu še več in sicer pov-
prečno 1413 gr, dočim so ostale deklice pridobile povprečno
po 870 gramov. Izdajanje Ovomaltina se je vršilo po dolo-
čilih in nadzorstva Zdravstvenega doma v Mariboru, kateri
Vam zamore naše podatke potrditi. Lepše uspehe Vašega sredst-
va smo povdarili tudi v tukajšnjih listih, katere Vam obenem
prilagamo.

Najludneje se Vam zahvaljujemo za izkazano naklonje-
nost ter se Vam isti v nadalje priporočamo.

Za odbor :

Marija Kaiser
t.č. predsednica.

Stanič
t.č. tajnik.

Štejemo si v dolžnost, da v interesu staršev in učiteljev
razglasimo to priznanje, ki najbolje priča, da je Ovomaltine
za zdravje res dragocen izdelek.

Na zahtevo pošljemo **brezplačno** vzorec.

Dobiva se povsod: mala škatla **Din 16.—**.

Dr. A. WANDER, d. d. Zagreb.

Limonov led ali glazura. V primerno kozico (najboljša je majhna emajlirana ponev z ročcem) stresem 15 dkg sladkorne moke, prilijem nekaj žlic vroče vode, da se sladkor napoji, in precejni sok od pol limone. To mešam na ognju toliko časa, da se segreje in postane gladko, a zavreti ne sme. S tem oblijem tortice, ki jih imam pripravljene na pekači.

Pogovori o služkinjah

«K'tera gospodinj govoriti kaj ne ve, ta dekle hval' al' toži» bi lahko parodirala Prešerna. Tako hvaležen tema je to. Kakor bi otvoril varnosino zaklopko, tako hitro zapiska vsaka, kadar se zasuče pogovor na to. Je pač križ s služkinjami. Jaz pravim takole: Povsod imam avtoriteto — le pri služkinji ne! Z njo ravnam kakor s sirovim jajcem! Kadar je ona slabe volje — smo vsi slabe volje, kadar je ona dobre volje — smo tudi mi vsi veseli. Večkrat se mi zdi, da božam leva, tigra ali pa strupeno kačo, nalašč tiščim oči skupaj, da nič ne vidim, si mašim ušesa, da nič ne slišim — bojim se stereotipnega odgovora, ki ga dobim z matematično natančnostjo na vsak ukor: «Saj lahko grem!» Glejte, predrage gospe, tega se pa jaz silno bojim! Da bi vsakih 14 dni študirala napake drugih služkinj, se ne izplača, zato mi je glavno, da je poštena in dobra z otroki, naj ima potem drugih napak, kolikor jih hoče, vse te napake ne odtehtajo teh dveh dobrih lastnosti! Kako dobro de, če veš, kaj smeš in kaj ne smeš s poslom, kadar poznaš njegove lastnosti. Jaz na pr. ne bom pošljala Mete po mleko ali za drugimi komisijami, ker vem, da je ne bo izlepa nazaj, ko pa tako rada malo poklepeta. Jaz ji tega ne zamerim, pač pa ji dajem malo priložnosti za to. Zadovoljna sem z njo, ker je bila še vsaka slabša od nje — rajši zatisnem eno ali obe očesi, ker vem, da mi kave, ki mi jo prinese, ne meša s prstom, ampak z žličko, in da si svojih nog ne umiva v skledi za pomivanje posode, ampak v svojem lavoiru. Upam, da mi nikoli ne bo zabrusila, kakor je storila nekoč takale podeželska cvetka znani gospej po kosilu, ko je bilo treba pomiti posodo: «Za seboj sem že pomila. Vsak naj pomije sam za seboj, je najmanj dela!»



(Konec.)

Morda si se bila namenila v mestu mnogo zaslužiti, da pomoreš staršem ali sorodnikom rešiti dom dolgov. Tudi takih primerov je mnogo. Plemenitost tvoje namere sama te bo dvigala in vzpodbujala pri tvojem delu.

Marsikatero nadarjeno kmetiško dekle si je naredilo veliko premoženje v mestu. Nekatera so se posvetila trgovini. Koliko velikih trgovskih podjetij vodijo žene, ki so v svoji mladosti živele pod kmetiško streho. Mlekarne, gostilne, različne prodajalne, vse to lahko samostojno vodi krepka žena in si tako preskrbi lepo in udobno starost. Slej ali prej najde primerne in podjetnega moža, s katerim se združita tako v družinskem kakor tudi v poslovnem življenju, pa je ustvarjena zavirljiva eksistenca. Najraznovrstnejše možnosti, ki jih imajo pridna in poštena de-

kleta v mestu za svoj razvoj. Seveda pa zijajo povsod ob poštenih potih tudi brezna pokvarjenosti in nepoštenja, v katerih, žal, tudi toliko deklet najde svoj obstoj ali neobstoj.

Rekla sem že, da je mesto kakor velikanski stroj. Mogočno vesoljno kolesje se vrti in pomaga ljudem k uspehom ali pa jih stare pod seboj, ker niso bili dosti trdni in sposobni življenja. Zatorej, ljuba kmetiška dekleta, pazite ob vsakem svojem koraku na prežeče prepade, ki hlepe po vašem telesu kakor tudi po vaši duši. Vztrajna, poštena in stanovitna ostanite tako svojim nazorom, kakor tudi svojim ciljem in sreča se vam bo smejala, kamorkoli boste krenila v življenju.

Vsaka je tvoriteljica svoje lastne sreče, s tem presničnim geslom naj sklenemo to rubriko, da dobimo zopet prostora za druge reči, ki jih prav tako potrebujete v življenju. Saj je namen našega lista, da pomaga svojim zvestim naročnicam pri njih dejanju in nehanju.



«Dorothy Perkins» v cvetju.



Iris germanica.

Nežna koža zahteva nežno negovanje



Poseben čar struji iz baržunaste mehkebe kože. Ta dražestna lepota se doseže z Elida Favorit milom. Obilna pena tega mila neguje nežno kožo, napravi jo mehko kot svila in ji da tisto vonjajočo svežost, ki je skrivnost zares lepe polti.



ELIDA *Favorit* MILO

ELIDA je najkvalitetnejša
kvalitativna z gospodarnimi
in skladnimi.



Zlati dnevi odmora

naj bi Vam bile počitnice. Vaše srce in Vaši živci so toliko potrebni ojačenja. Ali vendar Vam izvrstno prija vsakdanja skodelica kave. Seveda, ker pijete kavo Hag, ki varuje srce in živce in ki se servira na željo v vseh kavarnah in restavracijah. Poznavalci jo vedno zahtevajo zaradi tega, ker vedo, da ugaja kava Hag ne le ob vsakem času, temveč ker je tudi res prvovrstne kakovosti. Kava Hag nudi popoln, nezmanjšan užitek kave — dober okus in izvrstno aromo, kar tudi Vi iščete. Odvzet ji je samo kofein, za marsikoga škodljiva razdražljiva snov.

Samo v Evropi je nad 26.000 zdravnikov izrazilo pismeno pohvalo zdravstveni in kakovostni prednosti kofeina proste kave Hag. Saj pa tudi ni plemeniteše, zdravejše in okusnejše prave kave! Zato velja baš za dni odmora:

Vedno mir in kava Hag!



(Nadaljevanje.)

Wyandottke.

Domovina wyandottk je Amerika. Američani so se že od nekdanj trudili, da bi s križanjem raznih kokošjih plemen dobili nova ali pa izboljšali stara plemena. Ideal vsakega perutnarja je pač kokoš, ki bi združevala v sebi vse najboljše lastnosti dobre jajčarice in vse vrline dobre mesnate kokoši. Take kokoši seveda ni in je tudi nikoli ne bo. Še najbolj pa so se približali temu idealu Američani z wyandottkami, ki prav pridno nesejo in imajo hkrati tudi dobro meso. Ime so dobile bržkone po že izumrlem indijanskem rodu Wyandotte. Kot samostojno pleme so se pojavile te kokoši prvič leta 1883. na ameriških razstavah. Leto dni kasneje so prišle prve wyandottke na Angleško, odkoder so se potem hitro razširile po vsej Evropi.

Wyandottke so najrazličnejše barve, bele, črne, rumene, jerebičaste itd. Izmed vseh pa je najbolj razširjeno belo pleme, ker je z njim najmanj situosti in težav. Ker je to pleme tudi za naše razmere najbolj prikladno, ga hočemo na kratko popisati.

Wyandottke so srednjevelike kokoši, ponosne in lepe postave. Glava je kratka, široka in lepo zaokrožena. Kljun je rumen in lahko upognjen. Roža in podbradek sta živordeče barve; ne prevelika roža ima vse polno majhnih, okroglih izrastkov, kar je velike vrednosti za naše kraje, da v hudi zimi ne odmrzne. Trup je kratek, širok in lepo zaokrožen, prsi so izbočene in polne, ob plečih jako široke. Srednjedolgi hrbet je tudi precej širok in prehaja enakomerno v rep, ki je pri kokoši raven in ne predolg, pri petelinu pa ob korenini košat in se končuje s srpastimi peresi. Mesni trebuh je pri kokoši zelo močno razvit. Bedra so pokrita z mehkim perjem, srednjedolge in rumene noge pa so brez perja in imajo štiri široke razpete prste. Barva perja je pri čisti pasmi popolnoma snežnobela. Prsi kokoši se čisto razvijejo šele v drugem letu, zato mladih živali, ki še nimajo lepih, okroglih prs, ne kaže zavreči od reje.

Nepitan petelin tehta do 4 kg, kokoš pa do 3 kg. Meso wyandottk je zelo okusno in sočnato. Ker so jako mirne narave, so zelo prikladne za pitanje, in dobimo lahko iz njih prav imenitne kapune in pularde. Na leto znesejo poprečno po 150 jajec, dobre jajčarice pa v prvem letu tudi do 200.

Piščeta hitro odrasejo in niso nič občutljiva. Če jih dobro in pravilno gojimo, so že s 5 meseci godna za lego. Wyandottke so zlasti izvrstne zimske jajčarice, ki tudi v najhujši zimi ne prenehajo nesti. Kločijo in vale zelo rade, stare kokoši še celo preveč rade, zato ni dobro, če jih pustimo, da postanejo več ko 3½ leta stare.

Omeniti je še treba odlično lastnost wyandottk, ki navzlic temu, da spadajo med težka kokošja plemena, niso nič kaj požrešne in si prav rade same iščejo hrano. Wyandottke so enako primerne za mesto kakor za deželo.



Prva pot v šolo

Otroci, tudi še tako majhni, so veliko bolj pametni kakor jim odrasli navadno prisojamo. Česar ne morejo doumeti, to instinktivno čutijo. Ko se odpravljajo prvič v šolo, slutijo, da so tabla, učitelj in šola samo simboli tega, kar šele pride. S strahom, ki ga imajo vsa bitja pred negotovim, slutijo, da je za vsem tem nekaj, česar se je treba bati in pred čimer jih mati nikdar in

Mladostno živahnost in resnično lepoto

si ohranite samo tedaj, ako vodi za kopanje ali umivanje dodaste izmed naravnih soli za kopanje:

Isla Koniferen Badesalz

Isla Chypre Badesalz

Isla Eau de Cologne Badesalz.

Same dišeče soli, ki delajo kožo lepo ter krepe živce in mišice. Salinenverwaltung Bad Ischl.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

Poročila se je naročnica gospodična Fani Osterškova z gospodom Srečkom Boškinom iz Starega Kastela.

Čestitamo!

*Neprimerno
znižene cene!*



štedi
Vaše

fino perilo

MLADE MATERE!

Zdravje in razvoj svojega dojenčka boste najbolje pospeševale, če ga hranite z znanim Krompecherjevim redilnim sredstvom

ZAMAKO.

Prيرهjen je na poseben način iz najboljšega gorskega ovsa in ima v sebi vse njegove redilne snovi in vitamine. Odlično sredstvo za umetno hrano in za čas, ko odstavljate otroka od prsi.

Izvolite zahtevati knjižico o negi in prehrani dojenčka, ki Vam jo pošlje brezplačno in poštne prosto glavno zastopstvo za kraljevino Jugoslavijo:

Higijenski farmacevtski laboratorij „PARACELsus“ k. d. Zagreb 3.

nikoli ne bo mogla obvarovati — življenje. In kar otrok slutí, to mati ve. S prvimi šolskimi nalogami se začne za njenega otroka nekaj neprijetnega, morečega — to je skrb. Mati sicer poizkuša preplašenega otroka potolažiti z besedami, katerim niti sama ne verjame, toda otrok dobro čuti neresničnost te tolažbe. To je dan, ko prvič izlete v svet, in misli matere obletavajo s skrbjo otroka, kakor lastovica obletava mladiče, ko prvič izlete iz gnezda.

Zato je najbolje, da gre otrok prvič v šolo z očetom, zakaj materino srce je tiste dni preveč otožno. Tudi oče čuti, kaj takrat otrok doživlja, vendar ne vidi v tem, ko stopa v življenje, nobenega slovesa, temveč le vesel izlet. Kar ni usoda njemu naklonila, to bo naklonila njegovemu otroku, in on mu bo pomagal odgrinjati zastor življenja in bo čuval nad njim, misli oče. In če se otrok boječe stiska k njemu, vlije njegov pogled, ki gleda v bodočnost, obema poguma in bodrila. In otrok, ki se je doslej pri vsaki najmanjši bolečini svoje duše zatekel k materi, v kateri je videl edino obrambo, se bo zdaj bolj približal očetu, o katerem čuti, da stopa krepko in odločno naprej v neizmernost vabljivega življenja. V njem slutí bitje, ki ve vse, ki mu bo pomagal, četudi je zdaj izročén tujim ljudem. Ta prijetna zavesá ga spremlja v neprijetno in morečo tesnobo šolske sobe in z veseljem prime krepko in odločno očetovo roko, polno življenskih izkušenj.

Ali ima otrok fantazijo?

Na to vprašanje se ne da odgovoriti kar z «da» ali «ne». Pri otroku je prav tako kakor pri odraslem človeku, eden jo ima, drugi je pa nima; dobe se celo taki, ki nimajo prav nič fantazije.

Pri otrocih, ki rasejo v istih razmerah in v enakih okoliščinah, lahko opazujemo, kako različno uporabljajo to, kar so videli in slišali. Domišljijo otroka najlaže presodimo po tem, kako se obnaša proti posameznim stvarim svoje okolice. So otroci, ki ne vedo, kaj bi počeli s svojimi lepimi — toda mrtvimi igračkami. Ne marajo zanje — rajši se igrajo z živimi stvarmi, n. pr. s psi in mačkami, kjer ni treba prav nič fantazije. Taki otroci si bržkone tudi v svojem poznejšem življenju ne bodo znali realnosti polepšati s fantazijo. Prav tako nima fantazije otrok, ki se sicer rad igra s svojimi igračkami in jih njegova želja izpreminja v živa bitja,

vendar se njegova igra giblje le v mejah doživetja in stvarne resničnosti. Za takega otroka imajo mrtve igrače sicer življenje v sebi, vendar ni pri tem skoraj nič izmišljenega. Fantazija se pri takem otroku tudi kesneje ne bo bogve kaj razvila, čeprav je včasih moč domišljije pri odraslem človeku večja kakor pri otroku, ker odrasli človek lahko črpa iz bogatega vira izkušenj in znanja, dočim je otrok navezan samo na tesno obzorje svojega sveta.

Navzlic temu pa otroka z bujno domišljijo to ne ovira, da bi s svojo oblikovalno silo ne izpremenil svojega skromnega sveta v svet s pisanim življenjem. Otroci pretvori v realnost vse — resnično in izmišljeno, se igra in pogovarja z bitji, ki jih vidi samo on, in gorje tistemu, ki bi se drznil podvomiti, da ta nevidna bitja zares eksistirajo.

Tele dve zgodbi štiriletne deklice jasno dokazujeta, da imajo tudi že čisto majhni otroci dostikrat bujno domišljijo. Nekoč sedi pri oknu in opazuje oblake. Nenekrat pokliče svojo petletno sestrico: «Poglej, prav zdajle je skočil Miklavž čez oblake. Njegova dolga brada vihra za njim in za seboj vleče svojo zakrivljeno palico. Ali vidiš?» — «Ne.» — «Jaz ga pa vidim čisto razločno!»

Neki viharni dan gleda zopet skozi okno. Nenadoma zakliče: «Mamica, bodi malo tiho, da bom lahko slišala, kako se veter prepira z drevesi!»

Zdravje in spanje

V splošnem zadostuje odraslemu človeku 7 do 8, otroku 9 do 10 ur spanja. Veliko važnejši je trden spanec od dolgotrajnega. Prvi spanec je po navadi najtrdnjši. Ljudstvo čisto pravilno pravi: ura spanja pred polnočjo je boljša kot tri ure po polnoči. Kdor težko zaspi ali kdor nemirno spi, bi se moral vsekako prepričati, ali ni temu mogoče kriv nepravilni način prehrane ali čezmerno uživanje kave. Kofein je tista snov v kavi, ki povzroča nemiren spanec. V vsakem kilogramu kave je 10 do 15 gramov tega močno delujočega dražila. O blagodejnosti načina življenja brez kofeina se prav očitno lahko prepričate, ako se vsaj za štiri tedne odrečete kofeinu s tem, da pijete le kofeina prosto, popolnoma neškodljivo kavo Hag. Ta kava Vam nikoli ne more pokvariti spanja, niti če jo pijete pozno zvečer. S higijenskega stališča pomeni kava Hag res velik uspeh.



Takole se morate kopati na zraku in solncu!

Pređen se solnčite, nadržnite svoje telo, in sicer dokler je suho, močno z

NIVEA-CREME NIVEA-ULJE

(olje za kožo
in masažo)

Oba imata v sebi — edina v svoji vrsti — eucerit, sestavino za negovanje kože, oba zmanjšujeta nevarnost solnčarice, oba delata polt zagorelo tudi ob oblačnem nebu. Nivea-creme Vas hladi v vročini. Nivea-olje Vas varuje ob neugodnem vremenu hladu in s tem tudi prehlada, in tako lahko tudi v neprijetnih letnih dneh svoje telo izpostavljate svetlobi, zraku in vodi.

Nivea-creme: Din 5.— do Din 22.—

Nivea-olje: Din 25.— Din 35.—

Proizvaja Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. z. o. j.
Maribor, Gregorčičeva ulica 24.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Odgovor S. P. («Imam fanto».) Odločite po srcu!

Odgovor I. K. («Spolna bolezen».) Samo zdravnik lahko ugotovi, ali je Vaš zaročenec zdrav.

Odgovor M. R. («Zaljubljena hčerka».) Jeseni jo pošljite na drugo šolo. Čas zaceli tudi njene srčne rane.

Odgovor S. L. («Nesrečna mati».) Tudi če Vaša hčerka ne kaže kesanja, da se je izpozabila, jo morate že zaradi otroka, ki ga pričakuje, podpirati. Če ni zakrknjena, Vam bo za Vašo dobroto nekoč hvaležna.

Dva odgovora: («Prestari nevesti».) 1.) Tako je bilo tudi pri meni. Prva leta sva se zelo dobro razumela, sedaj pa je v hiši pravi pekel in me mož sovraži tako, da se moram ločiti od njega. Jaz Vam svetujem: nikarte!

Nesrečna tovarišica.

2.) Moj mož je bil šest let mlajši od mene. Živela sem z njim 24 let. Res je, da sem morala veliko odpustiti, da je večkrat prelomil svojo objubo, pa se je vendar povrnil k meni. Navzlic tem grehom pa mi je bil dober mož in bridko objokujem njegovo smrt. Če hočete, da Vam mož ostane zvest, potem se z mlajšim moškim nikar ne poročite.

Izkušena žena.

Odgovor E. Z. («Spor s taščo».) Poravnajte se s taščo. Privoščite ji dobro besedo in ji v lepih besedah razložite, da bo Vaše gospodarstvo posestvu v korist. Če Vaša beseda ne bo zalegla, stopite k župniku ali h komu, ki mu Vaša tašča zaupa, da ji on to dopove. F. O.

Odgovor I. T. («Divja žena».) Molčite tudi zanaprej. Se bo že naveličala, če bo videla, da se Vam neče prepirati. Držite se pregovora, da pametnejši odneha, pa bo pomagalo. Sotrpin.

Odgovor P. R. («Slaboumen otrok».) Vsako nepravilno zdravljenje po laikih lahko otroku škoduje. Obrnite se na zdravnika specialista za strokovni nasvet. Narava pa je že pomagala v neštetih primerih.

*

„Otroka bom pa sovražil do smrti“

Cenjena gospa urednica!

Že ves čas, odkar izhaja Vaš cenjeni list, me «žena in dom» zanima, in zato pazno zasledujem njegov razvoj. In tako čitam tudi «Vprašanja in odgovore», ki jih marsikdo prečita najprej, seveda z različnimi čustvi in mnenji.

Včeraj sem prejel 8. števec «žene in doma». Na str. 308. sem čital vprašanje, oziroma tožbo nekega moža, naslovljeno z «žena za kono lomka». Mož pripoveduje, da je poročen že osem let, da ima dve hčerki, a se mu je lani žena izneverila in imela z nekim drugim moškim sina, on pa se je seveda ločil od nje. Ker pa je ženi njen ljubimec pobegnil, bi se rada vrnila k svojemu prvemu možu, ki bi ji odpustil, ali otrok mu je zapreka. Žena neče dati sina v kak zavod, marveč gre rajša z njim v smrt. In mož pravi sedaj: «Iz tega sklepam, da ima žena otrokovega očeta (sic!) še vedno rada. Sam ne vem, kaj bi storil. Rad jo imam, otroka bom pa sovražil do smrti. Kaj mi svetujete?»

Ko sem čital te zadnje stavke, sem bil zelo ogorčen. Isto sem slišal tudi z ust cele vrste prijateljev in znancev. A ogorčen nisem bil nad «zločinom» žene, katere krivda je gotovo precejšnja, a bi se morda, ako bi poznali razloge, lahko še zmanjšala ali pa postala vsaj razumljiva. Vendar o tem nimam veselja niti pravice razpravljati. Ogorčen sem bil nad možem, nad možem — bivšim soprogom, zlasti pa nad možem-očetom dveh otrok, ki izjavlja javno: «Otroka bom pa sovražil do smrti.» To izjavlja mož, ki hoče sicer pokazati svojo spravljivost, velikodušnost in «usmiljenje» za niti leto dni starega otročka svoje bivše žene. In to zato, ker je hud na nezvesto ženo, ki jo ima menda še vedno «rad», oziroma, kar je veliko bolj verjetno, na moža, ki mu je zapeljal ženo (glej zgoraj prvi cit. stavek!).

Ne, to ni pošteno, da o pravilnosti takega dejanja niti ne govorim. Celo tako daleč bi si upal iti, da bi takemu «možu» in «očetu» sploh odrekel pravico soditi o moralnosti ženininega dejanja. Kdor je tako smel, da javno izreka sovraštvo do nedolžnega otroka, ki niti ne ve, ču sploh živi, človek, ki dela novorojena bitja sodogovorna za «prestopke» staršev, ta ni v svoji notra-

Za negovanje obraza

potrebujete na vsak način

ISLA SCHLAMM

naravni radioaktivni mulj (glen) iz kopaljšča v Ischlu za obkladke na obrazu. Odpravlja gube in pomlaja uvelo kožo. Preprosta uporaba po navodilu, ki je priloženo vsakemu ovitku. Dobiva se v vseh trgovinah te stroke.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

njosti tako uravnovešen, da bi mogel nepristransko soditi o pravilnosti in nepravilnosti dejanj drugih.

Ako ima že kdo to pravico, bi imel edino pravico do sovražstva otrok, ki bo — po današnji morali seveda — trpel za grehe svoje matere, dasi je popolnoma neprizadet, ki bo štet morda za «manjvrednega» in bo zaradi tega, ako ne drugače, duševno in najbrže tudi materialno trpel.

Gospa urednica!

Ali se vračamo zopet nazaj v dobo teme in noči, tja v srednji vek? Ali nas bo vse delo za neodvisnost in osvoboditev žene, za zaščito otrok, za stvarno ureditev bračnih odnošajev, za socialno enakopravnost in zaščito itd. privedlo zopet nazaj v dobo Pankracijev, Servacijev in Bonifacijev, ko je že pristojni župnik poskrbel, da pritisne ob krstu z imenom otroku na čelo pečat «nezakonskega» porekla, da ga bodo lahko zaradi «greha» staršev vsi ljudje tembolj prezirali in zaničevali?

Mi moramo skrbeti za to, da se reku: «krivda staršev pade na otroke» izpodbije in izpodkoplje verjetnost obstoja, do katerega nima popolnoma nobene, niti božje niti človeške pravice. Saj ljudi same cerkve še celo od «izvirnega greha» oprasčajo in perejo...

Vendar dokler bodo med nami še ljudje, najsi bodo to možje ali žene, ki bodo takih misli, kakor je ta mož in «oče», tako dolgo ne bomo mogli ustvariti niti med ljudmi istega spola človeške, prave človeške enakopravnosti, kaj šele vsega drugega, in bomo tičali še naprej v črnih zakonih srednjega veka.

Ta mož bi spadal morda tja doli v Berane, ne pa med nas, ki, ako nič drugega, vsaj realno mislimo.

Kaj mu svetujem? Ako smem, bi mu rekel: Izprašajte si najprej vest in uredite pravično v sebi svoje razmerje do ženinega otroka, ki si ga sicer niste že-

leli, a morate — ker je pač tu — z njim vsekakor računati. Kadar bo to v Vas samih in Vaši duši ali srcu povsem pravilno urejeno, da boste lahko rekli: «V tej zadevi imam mirno in čisto vest», bo vse ostalo rešeno samo od sebe. Dvignite se tako visoko in pokažite se celega človeka!

Z lepimi pozdravi Vam, ga. urednica, pa ostajam
V Ljubljani, dne 8. julija 1931. Cv. K.

*

Pravilna vzgoja. Moj sinček, star dve leti, je togotne narave. Ako česa ne dobi, se dere toliko časa, da doseže svoj namen. Pred nekaj dnevi se mi je pa vrgel na tla in je cepetal z nogami in rokami ter kričal, da nam je šlo vsem skozi ušesa. Ujezila sem se in mu naložila na njegovo «blazinico» konec hrbta nekaj gorkih. Sedaj pa je bil ogenj v strehi! Moj mož skupno s taščo sta kričala, da je to brezsrčnost, sirovost, nepravilna metoda dobre vzgoje in drugo. Kratkotmalo, v družini sem pravi «bav-bav» in nihče ne govori z menoj, kakor da sem pravi razbojnik. Moram pa reči, da je postal otrok čudovito hitro miren, in imam občutek, da je bila moja lekcija pravilna. Zato prosim, povejte mi, ali ima mož prav, ko trdi, da sem okratna in da tepež ni prava vzgoja, in ali ve druge drugače ravnate s svojeglavimi otroki. Mlada mati.

Alimenti. V kratkem bi se lahko poročila s fantom, ki je priden in varčen, nima pa velikih dohodkov. Pred petimi leti (preden je spoznal mene), je imel razmerje s poročeno ženo, katere mož je že sedem let v Franciji. Z njo ima štiri leta starega otroka. Ali ima ta žena pravico zahtevati od mojega fanta, da ji plačuje za otroka preskrbovalnino?

Nesrečno dekle.

Telovadba. Pred osmimi leti, preden sem se poročila, sem bila vaditeljica pri našem «Sokolu». Sedaj, ko sem se pričela debeliti, bi pa zopet rada telovadila. Mož pa mi brani, češ, da se mora žena posvetiti domu, možu in otrokom ter da mi telovadba prav gotovo ne bo zmanjšala teže. Rada bi vedela, ali je katera naših naročnic s telovadbo shujšala. J. Z.

Mačeha. Moj oče se je eno leto po smrti moje matere poročil z našo kuharico. Zdaj zahteva od mene, da izkazujem mačehi otroško spoštovanje. Njo pa že prej, ko je živela mama, nisem mogla trpeti. Stara sem 21 let in še študiram. Do doktorata mi je treba še dve leti. Toliko časa pa ne zdržim doma. Očeta imam rada, vendar se ne morem hliniti proti svoji drugi materi. Svetujte mi, kaj naj storim.

Študentka P. D.

Ločitev zakona. Moja žena je vložila tožbo za ločitev zakona zaradi moje zakonske nezvestobe. Ker sem kriv, bo seveda sodišče ženi ugodilo. Imava pa dve hčerki, stari 7 in 12 let. Visim z vsem srcem na teh dveh otrocih. Ločitev od otrok bo zame najhujša kazen. Kolikor poznam svojo ženo, ki je vzgojena v strogem moralnem duhu, vem, da ne bo popustila in da bo z otrokoma odšla v drug kraj!

Ker izlepa nič ne dosežem, bi rad po pravni poti dosegel vsaj to, da mi žena prepusti enega otroka. Z odvetnikom sem o stvari govoril, vendar bi rad vedel, če kdo izmed čitateljev pozna podoben primer.

Nesrečen oče.

*

Kako odpravim rast dlak?

Dan za dnevom dobivamo vprašanja, kako se odpravijo nepotrebne dlačice. Ker ne moremo vsaki posebej odgovoriti, odgovarjamo vsem skupaj.



OKUSNA
IN ZDRAVA
JE
KOLINSKA
KAVA

Ako so dlačice svetle, je najbolje da se puste v miru, ker vendar ne kazijo obraza.

Ako so dlačice preveč vidne, temne, jih morate obledevati z vodikovim prekisom (superoxyd). Poizkusite tudi masirati kožo s toaletnim plovcem (Bimsstein). Pazite pa, da se koža pri tem preveč ne razdraži.

Ako so dlačice trši in daljši lasci, kocinice, lahko uporabljate tudi kemična sredstva (posebno dober je depilator Beiersdorf), ki se dobe v vsaki drogeriji. Vendar pa uspeh ni trajen. Stalen uspeh ima samo odprava lasne buške z elektriko (elektroliza oziroma elektro-koagulacija). Električni postopek se more

uporabiti skoro po vsem obrazu, samo nad zgornjo ustnico ni priporočljiv. Seveda mora to izvršiti samo zdravnik ali zdravnica.

Ostala vprašanja in odgovore objavimo prihodnjič.

Službe iščejo:

Mlada samostojna šivilja. Gre tudi za hišno. (718).

Trgovska sotrudnica. Prevzame tudi belo vezenje v delo. (719).

Dekle, staro 18 let, s tremi meščanskimi razredi gre za učenko v modno ali manufakturno trgovino. (720).

Strojna vezilja išče dela na dom. (721.)

Potočnikova Truda

Koroška povest. Češko spisala Gabriela Preissova. Prevedel Ivan Podgornik.

(Nadaljevanje.)

Globoko je vzdihnila in zopet nadaljevala: «Moj mož do smrti ni izvedel, kje je dobil Mirko denar, zakaj v svojem materinskem strahu sem mu to prikrivala. In to me včasih greni, to imam na vesti še za njegovim grobom. Revež je živel v trdni veri, da si Mirko pomaga sam s poučevanjem, zato je večkrat dejal: „Naj se le peha in trudi, ga bo vsaj malo minila tista njegova mogočnost“.

Tisti čas pa se je vnela ta strašna vojska. Mirko, ki takrat še ni nastopil svojega prostovoljskega leta, je prišel nenadoma domov, rekoč: „Dobil sem poziv, a še častnik nisem, to me najbolj jezi.“ Oče je vztrepetal in ga jel tolažiti: „Vesel bodi, tako lahko prideš v kakšno šolo, in preden te izvežbajo, bo vojne konec, nerad bi te videl v kakšnem polku, ki odhaja na bojišče.“

«Jaz pa spet ne morem tako dolgo čakati,» se je oglasil sin, «če sem že vojak, hočem biti vojak, kakor se pritiče.»

«Bodi pameten!» je dejal oče mirno. «Za koga se pa češ bojevati in umirati, za koga le? Srbi so naši bratje in Rus kakor da je naš oče. Ogniti bi se moral vsakemu bratovskemu klanju.»

«Kaj bi zdaj s sentimentalnimi razlagami!» je sin stresel z glavo. «Jaz sem bil vedno zoper vsako vojskovanje, ali če že moram iti, se nikakor nečem ogniti svojim dolžnostim, zakaj vsaka strahopetnost se mi gabi, naj se že potem vrnem živ ali pa padem.»

In tako sta se z očetom zopet sporekla. Moj mož mu je venomer prigovarjal, naj bi kot pravnik poizkusil priti h kakemu uradu, da pojde tudi on sam kam prosit. Ali mladenič se je njegovi boječnosti samo rogal, se na-

penjal, oblečen v posebno vojaško uniformo, pred ogledalom kakor struna in se ogledoval, kakor bi bil sam vase zaljubljen. Kazal ni nobenega strahu ne kesa in ni upošteval ne očetovih naukov ne svojih prošnja, naj si čuva življenje in zdravje, kakor bi hotel dreviti smrti lahkomišelnost v naročje...

Tako je odšel z doma skoraj vesel, zamahal mi je še z roko in robcem za slovo, in ko sem gledala za njim, ko je odhajal, mi je smrt sedla na srce in zgrudila sem se na tla. Pozneje, ko se je vojna še bolj razvnela, me zla slutnja ne podnevi ne ponoči ni zapustila.

Mirka so štiri mesece vežbali, potem pa poslali v Galicijo, odkoder pa ni bilo ne glasa ne glasnika o njem. Neki dan pa smo dobili od njega sporočilo, da leži v bolnici, da je bil takoj, ko se je vnela bitka, ranjen v rebra in pljuča.

Tedaj sva se odpravila oba z možem na daljno pot in tam sta se po dolgem času oče in sin zopet poljubila, dasi nista veliko besed izpregovorila. Največ je govorila strežnica in zatrjevala, da bo Mirko še okreval. Tudi res ni bil videti slab, tako da sva se z možem, ko sva se vračala domov, še tolažila, da se je s to rano odkupil za vso vojno in da bo imel mir, ko ga pošljejo domov.

Čez deset tednov se je sin res vrnil, ali zdaj smo se ga šele ustrašili. Bila ga je sama kost in koža, oči so mu bile velike in prazne, kakor bi ne imele nikomur na svetu nič povedati. Bilo je spomladi, dnevi so bili lepi in topli. Sin je rad posedal ob odprtem oknu in gledal na cvetoče jablane. Neki dan sem tako sedela na klopicici blizu njegovega okna. Trebilo sem špinačo in očakovala, ali se Mirko morda

Ne čakajte zadnjega dneva,
kajti v damski konfekciji

A. Paulin, Ljubljana, Kongresni trg št. 5

imate že pripravljeno krasno
izbiro najnovejših damskih pla-
ščev in vseh novosti v blagu
za plašče, kostume in obleke, v krznu in modelih.

oglasil, da kaj potrebuje. Tedaj sem videla, da je oče stopil k Mirku, in slišala pogovor, ki je bil kakor pogovor dobrega sina z očetom.

«Dobro sem vas razumel, oče,» sem slišala sina, «resnično je, kar ste vedno govorili! Čital sem nekoč knjigo, dramo 'Svitanje', ki jo je pred dvajsetimi leti spisal belgijski pesnik Verhaeren... Visoka pesem je to, pesem bratovskega miru med vsemi narodi, ki sem

jaz vanj veroval z vso svojo dušo in z vsemi svojimi mislimi. Saj sem bil prepričan, da prevpije v ognjeni preizkušnji izzvane vojne ogromni in zmagoviti duh novih nazorov povelje starih signalov, ki bi pozivali k boju in bratovskemu klanju, in da ta novi duh prinese občo spravo med vojaki vseh držav. Kaj se je v tem odločilnem trenutku z menoj zgodilo, dobro veste, oče... Samega sebe sem slepil in se na povelje zagnal s tako lahkoto v boj kakor v ples... Moja mladostna vihrovost in lahkomišelnost mi je menda tako zmedla glavo. A še hujše je bilo to, da je pesnik, moj učitelj, pred vesoljnim svetom priznal, da se je kruto zmotil... V resnici pa ni mogel napadeni nesrečni Belgiji noben tribun Heremien nič novega oznaniti, pesnik sam je oblekel navzlic svojim letom vojaško uniformo, opasal meč in pohitel, da z vso svojo gorečo strastjo brani to svojo nesrečno, napadeno domovino proti Prusakom. Našel pa ni v taboru napadalcev nobenega svojih učencev, nobenega stotnika Hordaina, ki bi bil nosil v svojih prsih instinkte bratovske ravnopravnosti in sprave... (Nadaljevanje prih.)

Zdravilišče Rogaška Slatina

(jugoslovanske Karlove Vari)

228 m nad morjem.

Sezona I. V. do 30. IX.

Indikacije: za bolezni v želodcu in v črevih, za bolezni na jetrih in žolču, za bolezni na ledvicah in v mehurju, za krvne bolezni, za sladkorno bolezen in nevralgijo.

Zdravilni pomočki: naravni mineralni vrelci „Tempel“, „Styria“, „Donat“ z glavnimi rudninskimi sestavinami magnezija, natrija, kalcija, kalija itd. spadajo v skupino alkalično-salinskih zemeljskih vrelcev, izmed katerih je Donat najmočnejša znana mineralna voda.

Kopeli: ogljikove, kiselinske, omorične, slane, parne kopeli in kopeli z vročim zrakom, električne, zračne in solnčne kopeli.

Terapije: moderna hidro-, elektro- in mehano-terapija.

Zdravilna gimnastika v Zanderjevi dvorani.

Inhalatorij.

Zdravljenje z mlekom, siratko in kefirjem.

Zdravljenje na terenu.

Dietetična prehrana.

Cene zmerne. Za čas pred sezono in po sezoni (I. V. do 15. VI. in I. IX. do 30. IX.) posebni popusti.

Ugodna železniška zveza Ljubljana—Zidani most—Grobčno—Rogaška Slatina. Med sezono na vse strani ugodne avtobusne zveze.

Informacije daje in mineralno vodo razpošilja **ravnateljstvo zdravilišča.**

POLETI SAMO KOCKOVNI PREMOG!

Sortiran od 30—60 mm, skoro brez prahu, pran in za Din 30—pri toni cenejši kot kosovec

Napravite poskus pri

DOM. ČEBIN, premog, drva, koks

LJUBLJANA, Wolfova ulica 1/II.

Tel. 20-56.



REVMATIZMA
TRGANJA
GLAVOBOLA
ŽIVČNIH BOLEČIN

se rešite naglo, ako uporabljate francosko žganje: Radion vinski cvet

ELEVATOR

Ako ga ne dobite v svoji lekarni ali drogeriji, tedaj pišite edino pooblaščenemu proizvajatelju

PIRETRIN D. D. ZAGREB

Branimirova ulica 43

ki Vam pošlje po povzetju 5 malih steklenic za 50 Din.

Naročnina za list s krojno prilogo je za vse leto Din 68—, za pol leta Din 35—, za četrt leta Din 18—. Za Ameriko in inozemstvo dolarja 2—. Posamezna številka stane Din 5—, krojna priloga Din 2—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu, Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Erna Podgornikova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Prule 11.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič).

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah

izvršuje
najsolidnejše
klišarna

ST•DEU

LJUBLJANA

DALMATINOVA 13

Zlatorog
terpentinovo
milo
za Vaše perilo



LITOGRAFIJA

ČEMAŽAR IN DRUG

LJUBLJANA, IGRIŠKA ULICA 6

izdeluje vsa litografska dela
po najsolidnejših cenah

Telefon številka 25-69

Zahtevajte ponudbe!



Nikakih skrbi ni več v jeseni

odkar ve vsaka pametna gospodinja, da se sadežni madeži dajo
lahko in sigurno oprati. - To omogoča edino SCHICHT^{OV}

RADION ki varuje perilo.